

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

21

TÄGGAR och KNORRAR

Samlade Rim

af

C. LUDV. TÖRNBERG
(Salixūs)

STOCKHOLM
FR. SKOGLUNDS FÖRLAG.

TRYCKT HOS K. L. BECKMAN, 1880.

Pris: 2 kr. 25 öre.

STOCKHOLM, 1880.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1880.

TAGGAR OCH KNOPPAR.

*En liten pilt en vårdag satt
på stranden invid bäcken
och lekte för sig sjelf så gladt
med quistar små från häcken;
ty är man full af barndomsfröjd
och hjertat ystert hoppar,
då kan man vara ganska nöjd
med taggar blott och knoppar.*

*Då kom en gubbe vandrande
så säfligt och så stilla;
han tog till orda klandrande,
när han fick se den lilla:
»Det är högst obeskedligt gjordt
att så en buske plundra —
och hvilken fröjd du deraf sport,
se, det kan jag just undra!»*

»Om knopparne du låtit stå,
af dem ju blommor blifvit,
som fröjdat stora liksom små
och kanske frukt oss gifvit.
Och taggarne — på dem du ju
blott rifver dina händer!
Nej, sådan odygd — tro mig du —
till ingen nytta länder!»

Men gossen hörde knappast på
de visligt sagda orden —
han var ju i den ålder, då
man himlen har på jorden,
då man ser idel perlor små
i daggens klara droppar
och kan en präktig lustgård få
af taggar blott och knoppar.

Den ofelbare.

((Med anledning af 1869—70 års ekumeniska kyrkomöte i Rom.))

Det sägs, att Han, som en gång skapat hela
vår sköna värld med allt, som fins deri,
för menskligt klander måste lemnas fri,
ty Han är allvis, och Han kan ej fela; —
men samma förmån dock *en* dödlig har,
ty påfven -- han är ofelbar!

När Kristi lära utaf prester vrängdes,
som togo mot sin instruktion från Rom,
och när till följd af påfvens egen dom
hvar väg till ljuset för en lekman stängdes,
alltsammans i sin rätta ordning var,
ty påfven är ju ofelbar!

När efter härskrin ifrån hono'n hörda
visst halfva kristenheten korset tog
och bort till muselmanens länder drog
att mördas sjelf och sina bröder mörda,
allt ganska rätt och som sig borde var,
ty påfven är ju ofelbar!

När menniskor begynte sjelfva tänka
och vågade att tro på annat sätt,
än kyrkan en gång stadfäst såsom rätt,
strax syntes bålets vilda flammor blänka
till kättarns straff, och rättvist detta var,
ty påfven är ju ofelbar!

När Galilei spridde ut sin lära
att rundt kring solen vandrar jordens klot,
sig reste presterna med rysligt hot,
och gubben måste dem till viljes svära,
att det står still — hvad också billigt var,
ty påfven är ju ofelbar!

När Tezel drog omkring Germaniens länder
och handel fräckt med men'skors synder dref
samt gaf åt värste bof ett aflatsbref,
om blott han skänkte guld med fulla händer,
rätt allt på grund af påflig fullmakt var,
ty påfven är ju ofelbar!

När i Paris den glada bröllopsfesten
af mördarklockans ljud så hemskt bröts af
och huguenotten öppnad fann sin graf,
då jublade den höge, krönte presten
i helig fröjd, och rätt det också var,
ty påfven är ju ofelbar!

När jesuiten talade och sade,
att hvarje medel lofligt är och godt
till nyttigt ändamål för den som blott
den helga kyrkans gagn för afsigt hade,
höll påfven med, och därför rätt det var,
ty påfven är dock ofelbar!

O, du som tviflet bär uti ditt sköte
och kyrkans makt förnekar djerf och fräck —
vet: att din otro ge en grundlig knäck,
ha alla höga fäder nu stämt möte,
och visshet får du, blott till Rom du far,
att påfven än är ofelbar!

Om döden ej finnes.

Om döden ej finnes, vi sluppe den lag,
som bjöd oss vårt Eden försaka —
så tänker rätt mången på allvar; men jag
är säker, att finge han afsked en dag,
vi önskade döden tillbaka.

Om döden ej finnes — herr doktor, hvad spratt!
Ert respass ej mera behöfdes
— jag menar receptet — ett »fliegendes Blatt»,
hvarmedelst förut i evinnerlig natt
patienten så lyckligen söfdes.

Om döden ej finnes — för löjtnanten då
hur ljufligt att krutröken lukta!
Men strunt i den lager, som stode att få,
om krigaren ej egde orsak att så
de hvinande kulorna frukta!

Om döden ej finnes — tänk unga herr Sprätt
i kampen mot björnarnas skara!

Han bygger ju derpå, om pratet har rätt,
att stenrika tanten skall snart till sin ätt
i murade grifhvalfvet fara.

Om döden ej finnes — hur många herr man,
som nu drar sitt huskors med ära,
och lyckas se glad ut, som trots någon ann',
förtviflade icke, om hoppet försvann
att sorgflor på hatten få bära!

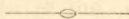
Om döden ej finnes — ack stackars Juliette,
så ung och så söt, att som maka
gå hopplös med gubben på sjuttioett
och sucka och tråna och aldrig få rätt
att äktenskapssällheten smaka!

Om döden ej finnes — herr pastor, nej se,
hur ödsligt på vägen, den smala!
Der fins »ej en katt» att sin tionde ge,
och ingen står upp att de skoflarne tre
för sig eller nästan betala.

Om döden ej finnes — du tjänsteman, aj!
det vore ett streck i din räkning:
med plånbok så tom och aptit som en haj
du väntar på dödsfall från Juni till Maj
i hopp att få slut på din späkning.

Om döden ej finnes — vän mästerman, säg,
hvad ville du göra med bilan?
Knappt blefve väl brödet från boställets teg,
om ingen behöfde din hjälp på sin väg
dit ner till den eviga hvilan.

Om döden ej finnes, hvar finnes då väl
förlösning för plågade slafven?
När jordens bekymmer och afund och gräl
tillräckligt förargat en hederlig själ,
man söker sig hvila i grafven.

Mina svaga ögon.

Nej, nu har ingen orsak mig att klandra,
om tålmodet ändtligt tagit slut,
då ödet i sin vishet framför andra
satt mig för sina grymma pilar ut.
Så långt mitt minne lyckas gå tillbaka,
ha alla mina planer ramlat kull;
min lott har alltid varit att försaka,
och det för mina svaga ögons skull.

I skolan redan allt sig börjat arta:
dum fick jag heta, om ej utan prut
på svarta taflan eller på en karta
jag såg att räkna eller peka ut.
Och om jag ensam uti pojkers skara
ej nog försigtigt spelte tripp-trapp-trull,
så fick jag stryk och sades elak vara,
fast det var mina svaga ögons skull.

När sedan jag som yngling skulle taga
mitt lefnadsyrke, stod jag rådlös der,
ty brist på *hufvud* kan man lätt fördraga,
men *öga* öfverallt af nöden är.

Och då jag ej fått en talang på färden
som . . . som — ja, till exempel Ole Bull,
så fick jag svårt att ta mig fram i världen,
men det var mina svaga ögons skull.

En tant, hvars pappa schaber sammanknogat,
lät mig på hopp om arf ej lida brist.
Men då jag vid en fest haft otur nog att
till henne komma med min bugning sist,
den gamla hönan fann sig föranlåten
att köra mig ur sina ungars kull,
och så helt snöpligt tog det slut med stäten,
men det var mina svaga ögons skull.

Hos mina förmän har jag stält mig illa,
ty utan helsning går jag dem förbi:
det är naturligt, att man ej kan gilla
en slik betänkelig brist på »courtoisie».
En böjlig rygg det är, som lättast gifver
oss arme utsigt att få bättre hull;
men min befordran säkert uteblifver,
och det är mina svaga ögons skull.

Jag mins en blåögd engel, som jag kände,
och lyckan, som mig *kanske* var beskärd:
jag nästan tror, att hon mig en gång sände
en tjusfull »blick, ett kungarike värd».
Kanhända stod jag paradiset nära,
der Amor vådligt stöter på patrull;
men, ack, jag vågar ej på saken svära,
och det är mina svaga ögons skull.

Hvad henne angår jag dessutom gjorde
derpå ett misstag, som var rent befängdt,
och som i alla fall väl ändå torde
för mig det ljufva paradiset stängt:
jag tänkte vid ett möte i en trappa:
»nu slipper du ej undan utan tull»,
men råkade att — hennes mamma klappa,
och det var mina svaga ögons skull.

En gång jag märke till en skönhet lade,
som högst behändigt trippade åstad —
då kom ett plötsligt hållregn, och jag hade
så när fått skåda en gudomlig — hvad?
Jaja, jag tiger, men får dock förklara,
att det var något superfint lull-lull;
men derom fick jag nu en aning bara,
och det var mina svaga ögons skull.

Vid eldig bål, när rosor kinden smycka
och glädjen skyndar på minutens flykt,
jag ofta äran har att bröder »trycka»
och blir af dem så gladt tillbaka tryckt.
Men som jag ej en själ på gatan känner,
är det så visst, se'n man ej mer är full,
att jag förlorar mina nya vänner,
och det är mina svaga ögons skull.

Till slut, när jag mig valt min hulda maka,
fann jag mig ega giltig orsak att
med Phumling säga: »svärfar, tag tillbaka!»
förty man vetat spela mig ett spratt:
på löst och fast jag ej förstod att skilja,
fick för gedigen vara »munkbrogull».
Nu ångrar jag den dag jag gick att gilja,
men det är mina svaga ögons skull.

När jag är död och min lekamen hvilar
i skydd för ödet, som förföljt mig här,
men anden till de ljusa rymder ilar,
der närsynthet ett okänt lyte är,
I, som då lefven, torden låta rista
på stenen, den I resen på min mull:
»Han hade otur ända i det sista,
men det var blott — hans svaga ögons skull.»

Synd på maten!

Brodren Lasse är en glad fysik,
understundom nykter som en spik —
det vill säga, då han är i knipa
och ej varit lycklig nog att gripa,
hvad som utgör målet för hans id:
en för »viggning» lämplig individ;
annars klockan sju, det är det vissa,
har han redan hunnit »brandflagg» hissa.
Här om dagen hände det sig, att
slumpen honom spelade ett spratt:
genom fickans remna jemt en tia
— hela kassan — smög sig »i det fria» —
hvem kan undra, om en slik malör
ej försatte Lars i godt humör?
När han därför just såg ut att sörja,
fann en vän sig föranledd att spörja:
»Kors, hur är det fatt, min kära bror?
Har du jordat både far och mor,
har du dig till ofärd gått i borgen,
eller har din flicka gett dig korgen?»

»Hvem har» — lydte svaret — »nånsin hört,
att mitt lugn af dylikt blifvit stördt?
Nej, min bror, här är det etwas anders:
fyrti toddar blankt ha gått åt fanders!»

Det samma.

I blommornas doft, under stjernornas dans,
vid foglarnes jublande qvitter
jag binder på lefnadens rosiga krans,
och verlden får gå bäst hon gitter. —
Visst händer, att kreditorn kulen och grå
om skuldsedeln börjar att stamma,
men det är det samma, det samma, det samma,
men det är det samma ändå.

Ty jag vet en flicka, så ljuf och så huld,
så älsklig, så skild ifrån flården:
hos henne jag glömmet bort fordran och skuld,
hos henne jag glömmet all verlden. —

Visst händer, att jag till reträtt måste slå,
förjagad af sötungens mamma,
men det är det samma, det samma, det samma,
men det är det samma ändå.

Ty då går jag ut och gör slut på min dag
i sällskap med lifvade bröder,
och vinet i vännernas tvångsfria lag
snart glädtiga stämningen föder. —
Visst händer, att kassan totalt råkat gå,
när så man en stund hunnit glamma
men det är det samma, det samma, det samma,
men det är det samma ändå.

Ty jag vet en gubbe, som »guldfiskar» har,
hos honom jag kan vigilera;
och lyckas det — inte är jag den som spar,
då se'n jag har hopp att få mera. —
Visst händer, att farbror ibland börjar på
att muttra sitt: »fanken anamma!»
men det är det samma, det samma, det samma,
men det är det samma ändå.

Ty misslyckas viggningen, hemåt jag går
från allsköns affärer och strider
och tar mig ur pluntan en styrkande tår
och väntar på gladare tider. —

Visst händer ibland att bekymmerna rå,
men som jag har hopp hos min flamma,
så är det det samma, det samma, det samma,
ja, det är det samma ändå.

Anspråkslöshet.

Stoftets söner, som lyckats vinna
jordens häfvor i ymnigt mått,
sällan inse, att man kan hinna
till en gräns, der man nog har fått.
Sällast lefver man ogenerad,
nöjd med litet och obekant.
Hundra tusen kronor kontant,
och *jag* vore såverad!

För att till sina millioner
lilla vinsten få lägga än,
handelsmannen till skilda zoner
skeppet sänder med gods och män.

Skutan dock kan bli ramponerad
i det minsta till stag och vant.
Hundra tusen kronor kontant,
och *jag* vore såverad!

Guld och perlor och diamanter
ega ännu sin trollmakt kvar,
och från tusende håll och kanter
folk till nyfunna grufvor far.
Den förtjensten blir reducerad
ofta nog till en ringa slant.
Hundra tusen kronor kontant,
och *jag* vore såverad!

För att vinna en konungs länder
mången rusar till blodigt slag,
mördar qvinnor och byar tänder,
trotsar död eller nederlag.
Kungatronen, så högt värderad,
har sin plats på en farlig brant.
Hundra tusen kronor kontant,
och *jag* vore såverad!

Ättstor ädlingen stolt sitt gamla
stamträd prisar och anors mängd;
nya titlar han söker samla,
bli med ordnar än mer behängd.

Är han ädnligen balsamerad,
hvar är ståten, som sken så grant?
Hundra tusen kronor kontant,
och jag vore såverad!

Hvad gör det?

Hvad gör det, om verlden ofta fäller
i sin vrånghet orättfärdig dom
och en forntidsmessig fördom ställer
på förnuftets vägar som en bom?
Sanningen skall gudastark forcera
små och stora hinder på vår färd
och sin fana segerstolt plantera
på den mark, hon vunnit med sitt svärd.

Hvad gör det, om jesuiten kryper
lömskt omkring som ulf i fårahamn
och sitt gift i menlöst öra dryper,
gömd bakom religionens namn?

Utaf frukterna man trädet känner,
utaf gerningarna farisén;
ljusets fackla lyser' — men hon bränner
också den, som trotsar hennes sken.

Hvad gör det om nordanvinden bryter
hejdlöst fram emellan tysta tjäll
och med väldig tordönsstämma ryter
under mörk och dyster vinterqväll?
Frisk är fläkten af den starkes vingar,
när han mäktig öfver jorden far,
för hans kraft, som stundom våda bringar,
qvafva töcknet sig tillbaka drar.

Hvad gör det, om sommarns blomster alla
under kulna hösten falla af
och beströ med vissna blad den kalla
modersbarm, som förr dem näring gaf?
Lika vänlig Flora återvänder
snart igen till snöbetäckta land
och ger åter genom vårens händer,
hvad som sköflades af höstens hand.

Hvad gör det, om bälens nektarflöden
svämma öfver i ett ystert lag
och elektriskt tända varma glöden
äfven i den sorgsnes bleka drag?

Tvångetts hårda band må gerna springa,
när man dricker, skämtar fritt och lér:
om i bojer man vill glädjen tvinga,
qväfves han och är ej glädje mer.

Hvad gör det, om afskedsklngen ljuder
från pokaln med sista droppen i
och drakoniskt muntra skaran bjuder
sluta med sitt glada svärmeri?
Likafullt man kan med fröjd och gamman
stämman in i qvällens sista skål,
ty en annan dag skall föra samman
skilda vänner kring en annan bål.

Hvad gör det, om stolta kronors skara,
glade broderns hela egendom,
vill på äfventyr kring verlden fara
och vid färden lemna kassan tom?
I en tid, då höga troner ramla
och regenters kronor falla ner,
är det föga värdt att girigt samla
kronorna, som rikets bank oss ger.

Hvad gör det, om Amor listigt skickar
hvassa pilen från sin båge ut
och en vacker flickas skälmska blickar
välla explosion i hjertats krut?

Fastän lugn kan Nordens son ej vara
i sitt inre is och kyla blott;
bröstets feberflämmor uppenbara,
att derinom han ett hjerta fått.

Hvad gör det, om sorgen i vårt hjerta
stundom kräktar in en liten vrå
och bereder oss dervid en smärta,
som ej lätt vill sina färde gå?
Dubbelt fager klara månen träder
ur det mörka molnets hölje fram,
vunna segern tappre hjelten gläder
mer ju mer hans kamp var allvarsam.

Hvad gör det, om liemannen tränger
utan bjudning in i vänners ring
och med våld den glada kretsen spränger,
när som minst man anar någonting?
Andens hydda måste återbördas
af den jord, som kallar henne sin,
mogna axet måste en gång skördas
och i rika ladan bergas in.

Djurplågeri.

(Domstolsscen.)

DOMAREN.

Bonden Jönsson enligt lagen
står här instämd — eller hur? —
såsom den der lagt i dagen
grymhet emot kreatur.
Har nu vitnet att berätta
något som rör detta?

VITNET.

Jo, herr domare, först tog han
fatt i piskan, grof och lång,
och sin arma krake slog han
obarmhertigt gång på gång.
Sedan, när jag honom sporde,
hvarför han så illa gjorde,
röt han ilsket: »lymmel tig!»
Och förr än jag hunnit schappa
började han på att rappa
lika vildsint äfven mig.

Dryckesvisa.

Med smärta menniskan till världen födes
och gråtande hon helsar dagens ljus,
när omildt nog hon slungats af sitt ödes
förtryckarhänder ned till jordens grus.
Men skall man kanske därför bara sörja
hvarenda dag, som lifvet oss beskär,
och låta tårar sluta liksom börja
historien om våra öden här?

KÖR.

Nej, här ska' klunkas utan återvändo
natten öfver intill ljusan dag;
glasens klang må ljuda i crescendo
jemte sången i vårt glada lag!
Om ock kassans sista lilla styfver går —
strunt i det, strunt i det,
botten opp, gutår!

Nog fins det här på jorden sorg och möda,
som räcker grundligt till för något hvar:
för hus och hem, för kläder och för föda
sin hela lefnad man bekymmer har.
Men skall man därför endast gå och klaga
på ödets oginhet och tyranni,
skall man af lifvets glädje afsked taga
och lefva i ett ständigt slafveri?

KÖR.

Nej, här ska' klunkas utan återvändo etc.

Det är visst troligt nog, att sista versen
blir exsequerad utaf stoftets slaf,
när han skall genomgå den svåra persen
att krypa ned uti sin mörka graf.
Men bör man därför gå här och »tungusa»,
långt innan lifvets urverk går i kras,
i stunder mörka som i stunder ljusa
och inte våga ta ett ärligt glas?

KÖR.

Nej, här ska' klunkas utan återvändo etc.

Nå väl, I bröder, må vi sorgen glömma,
då lifvet ännu ljuffigt mot oss ler,
må vi den bräddade pokalen tömma
och sedan — requirera litet mer!

Det lumpna skälet störe ej vårt nöje,
att kassans sista lilla styfver går;
på våra sånger, på vårt skämt och löje
refrängen ljude: botten opp, gutår!

Sensommaren.

Ljufva blomma, fagra vän,
høj din lilla krona,
Nordens kalla vind skall än
vårens dotter skona.
Le mot oss ännu så blid
och den fina doften sprid:
snart är hösten inne,
snart du sjelf, förvissnad, böjd,
af den flydda sommarns fröjd
är ett bleknadt minne.

Svärma fjäril, svärma glad
ännu några dagar,
innan hemskt i gula blad
vilda stormen jagar.

Flyg omkring, som förr du flög,
smyg, som du om våren smög
in i blomsterkalken!
Snart din lefnad är förbi,
och förgäfves söka vi
lilla yra skalken.

Stanna svala, stanna qvar
än en tid i Norden:
här ditt rätta hem du har,
här är fosterjorden.
Brådska ej, ty innan kort
får likväl du flytta bort,
bort till varma länder.
Hösten segrar, sommarn flyr,
böljan svallar, skummet yr
öfver öde stränder.

Ack, för sent! Med stora steg
nalkas hösten redan,
rödjer för den stränge väg,
som skall herska sedan.
Tärna blyg i Floras hof,
blomma, lägg dig ned och sof,
red, o fjäril, båren!
Flykta svala, lilla vän:
glädtigt skola vi igen
helsa dig om våren.

Solen redan från sin höjd
kosan nedåt ställer,
öfver lyktad sommarfröjd
himlen tårar faller.
Snart beklädes blommans graf,
vinterdrägten sömmas af
hvita lätta flocken;
snart, när kölden blir mig svår,
jag till assistansen går
efter vinterrocken.

I Calcutta.

Bildningens tusende funder,
tvånget, som döljes derunder,
ge sina vänner och kunder
ofta rätt ledsamma stunder.
Häraf manad funderar jag på
att hastigt öfver hafven skutta:
sällare stränder jag längtar att nå
och kastar min blick på Calcutta.

Om här behöfves en hacka,
händer, att man hos en bracka
nödsakas tigga och snacka
och se'n ödmjukligen tacka.
Men der borta nog tillfälle ges
att in i Mammons tempel glutta:
der kan man hösta in pengar som gräs
och må som en prins i Calcutta.

Svalkar man här sina strupar
med några toddar och supar,
lätt man i skuld sig fördjupar,
krediten åt Blåkulla stupar.
Nej, hinduen behöfver, min själ,
ej alls att snålt på glasen smutta:
konjak han dricker ur skopor, ja väl,
och gratis det sups i Calcutta.

Om man här hemma vill blicka
kring i hvar vinkel och spricka
och åt små sötungar nicka,
kan man nog få sig en flicka.
Men den indiska skönheten har
en hy charmant som — gummigutta
och derjemte en bottenrik far,
hennes man blir nabob i Calcutta.

Björnarne samtliga brumma
högt som en larmande trumma
bara om skuldernas summa
och små reverserna tumma.
Nej, der borta med slika »papir»
man plägar eld på pipan tutta:
det är brahmanernas lifselixir
— det äkta — som fås i Calcutta.

Dystra och långsamma dagar,
tomma och sugande magar,
kassa, som ynkeligt klagar —
slikt mig ej längre behagar.
Bara jag kommer mig före en gång,
må hin gå längre här och strutta:
jag klifver ned i en aktersalong
och far som ett skott till Calcutta.

Gula hafvet.

Bland allt hvad märkligt här på jorden finness
med skäl det gula hafvet räkna vi,
fast ganska liten kunskap derom vinnes
på grund af karta och geografi.

Ej sågs Neptunus der sin treudd föra
och böljan slunga mot fördolda ref:
visst är det brukligt att i hafvet röra,
men då begagnas rätt och slätt — en slef.

Det gula hafvet gränsar intill Kina;
och det är rätta skälet, kan jag tro,
dertill att man, när hafvets källor sina,
såsom »kines» ej sällan går till ro.

Kring gula hafvet språk i mångtal ljuda,
och vänner råkas der från skilda land;
»tunguser» borde man likväl förbjuda
att gå och snoka invid hafvets strand.

Om gräl och mödor, nattvak och bekymmer
ej alltid saknas vid det gula haf,
så händer likväl ej att någon rymmer,
fast en och annan kanske »dryper af».

Man för det mesta på sin post förblifver
till dess att sjelfva hafvet tagit slut:
den, som till gula hafvet sig begifver,
gör alltså klokast i att hålla ut.

Ej bör man vara rädd för störtsjöbrotten,
ej ens om skutan hotar gå i qvaf;
tvärt om: att utan tvekan »gå till botten»
är just en pligt på detta gula haf.

Att blifva sjösjuk är en verklig plåga
på hvarje haf, som mången nogsammt vet,
och ganska ledsamt är det utan fråga,
när gula böljan förorsakar det.

Ibland när hafvet uppnår sina bräddar,
bland alle man ej en kapten man har,
men när som ebben blottat djupets »bäddar»,
»kapten» man hunnit blifva litet hvar.

En egenhet är värd att annotera,
ty den står nära det befängdas gräns:
man oftast börjar kryssa och lofvera
först när man hunnit ösa hafvet läns.

Och är man allt för käck, så kan det hända,
att skutan råkar göra haveri;
ja, den som ej i tid gjort »klart att vända»,
kan lätt nog sluta med att redlös bli.

Då — lyckligt, om han ej anammas bara
af kapare med obehagligt namn,
men råkar vänner, som från nöd och fara
bogsera — »vraket» in i säker hamn.

De' va' galant!

När jag såg dagsljuset först för mitt öga,
mins jag ej nu, fast jag hoppas ändå,
att då stod solen i glans på det höga,
luftiga, klara, oändliga blå.
Men när jag märkt att jag fans här i världen,
blef det min tanke som början på färden:
de' va' galant!

Pojken, han trufdes och hade en aning
om allt det roliga, som finnes här,
växte i tuktan och Herrans förmaning,
änskönt det vållade något besvär.
Men fast än odygden stundom fick aga,
sade jag muntert i stället att klaga:
de' va' galant!

Skolan kom sedan, och fjättrarne trånga
utan barmhertighet lade hon på,
tämjde mig vackert med lexor så långa,
att de beqvämt kunnat räcka för två.

Det var fatalt för ett ungdomligt sinne,
men likväl ljöd det så lifvadt derinne:

de' va' galant!

Snart klef jag ut från den husliga härden,
ut från min plats i den fredliga ring,
skulle, förstås, ut och pröfva på världen,
visdom förvärfva och bli någonting.

Visst var det bråkigt och stundom mig tryckte
små, små bekymmer, men ändå jag tyckte:

de' va' galant!

Och bäst jag trängdes bland mängden, så hände
— hvad som kan hända rätt lägligt ibland —
att fru Fortuna sitt anlete vände
till mig i nåder och räckte sin hand.

Jag blef så glad åt den gunst hon mig skänkte,
jublade ut, hvad i hjertat jag tänkte:

de' va' galant!

Kom så en flicka med himmelsblått öga,
rodnande kind och små gropar på den:
lugnet i bröstet hon bragte till föga,
men hon blef min, och mitt lugn kom igen.
När till mitt hjerta jag fick henne trycka,
sakta jag sade, berusad af lycka:

de' va' galant!

Se'n i en lund åt min älskade dufva
bygde jag upp ett förtjusande bo;
der i det värf att vår lefnad förljufva
bodde vi samman i kärlek och tro.

Log hon mot mig full af ömhet, min maka,
log jag betagen mot henne tillbaka:

de' va' galant!

Ut bröto stormar och ljungelden lade
boet det kära i aska en dag:

»det blir din *undergång!*» vännerna sade,

»det går väl *öfver!*» svarade jag.

Lycklig att ännu den tillbedda ega,
trotsande olyckan, kunde jag säga:

de' va' galant!

Hösten var kommen — min dufva flög hädan,
sommarn var flyktad, och rosen föll af;

men fastän lyckan så snart dragit dädan,

sade jag än på den dyrkades graf,

sedan jag gråtitt, som älskaren gräter:

»Hulda, der ofvan, jag finner dig åter:

de' va' galant!»

Ej vill jag sörja, fast vägen mot stranden

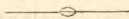
brusar och skummet till himmelen yr:

tåren i ögat för tåren på tanden

tränges tillbaka, besegras och flyr.

Lyckas jag båten bland bränningar länka,
kan jag ännu både säga och tänka:
de' va' galant!

Seglaren nalkas till hamnen omsider,
sedan han drifvits af vindar och våg,
pröfvat på skiftande öden och tider
under ett mångårigt vikingatåg.
Men när tillbaka på lifvet jag blickar,
leende afskedets helsning jag skickar:
de' va' galant!

Kristlig barmhertighet.

En »väckt» person, som vändt sin håg
deråt att andras själar berga,
på sina långa vandringståg
med bäfvan och bekymmer såg
bland »sämre folk» eländet härja.

Han tänkte då med mycket skäl,
att om man vill ur själanöden
befria någon syndens träl,
så bör man frälsa först likväl
den armes kropp från hungersdöden.

Nåväl! Han talade härom
med sina många trosförvandter,
och genom dem så småningom
en skärf för ändamålet kom
från ganska många håll och kanter.

Rätt vacker summan blef till slut,
men när man så med kapitalet
sin afsigt ville föra ut,
för sättet som en gordisk knut
i valet stod man der och qvalet.

Till slut blef resultatet känt:
man stiftade — en pantinrättning,
der fattig man emot omtrent
så der en hundrade procent
i nödens stund fick hjälp och lättning.

L'enfant perdu.

Svensk chanson med fransk refrain.

Glädje, du som balsam gjuter
helande i hjertats sår
och för ingen famnen sluter,
kom och bjud hvad du förmår!
Mången därför går i borgen,
att du rödjer väg åt sorgen;
kanske sant — men ej förty
je suis un enfant perdu.

Ambradoft och nektardroppar,
purpursky på solvarm kind,
myrtenblad och rosenknoppar,
lundens sus för himlens vind —
är det sant, att allt blott döljer
ormen, som oss lömskt förföljer?
Möjligtvis — men ej förty
je suis un enfant perdu.

Flickans ljufva blick oss dårar,
hennes rodnad ännu mer,
när hon under kärlekstårar
blygt den första kyssten ger.
Ack, fast tviflet borde vika,
kunna dessa tecken svika!
Nå välan — men ej förty
je suis un enfant perdu.

Vinet glöder i pokalen,
och dess glöd är ständigt ny:
ängslan, sorgerna och qualen
för dess milda trollmakt fly.
Månne gift i bågarn gömmes,
som af oss begärligt tömmes?
Så det sägs — men ej förty
je suis un enfant perdu.

Stängd i buren lilla fången
qvitrar till sig lugn och tröst,
härligare klingar sången
ur en jordisk engels bröst.
Kanske dock I, som förmenen
att på sången käns — sirénen,
hafven rätt — men ej förty
je suis un enfant perdu.

Glädje, du som allt betvingar,
bryter bojor, lindrar nöd
och åt hoppet skänker vingar,
kom med tröst i lif och död!
Du för med dig falska snaror,
hotande med tusen faror,
påstås det — men ej förty
je suis un enfant perdu.

Le mauvais sujet.

Svensk chanson med fransk refrain.

Brodren Manne här på livvets tiljor
ganska obemärkt sin bana gått,
ty han hörde till de friska viljor,
som beständigt nöjas med sin lott.
Allrahelst så glad bakom buteljen
han för livvets stormar satt i lä;
men — då hette det i pratkonseljen:
il est devenu mauvais sujet.

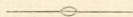
Satt han bland en hop af glada själar,
»intet knussel!» var hans valspråk då;
fiende till mammons usla trälar
öfver lag han ville jemt bestå;
men vid ryktet om de stora summor,
han om qvällarne lät »go away»,
ljöd det strax från gubbar liksom gummor:
il est devenu mauvais sujet.

När det hände att han sig förglömde
och för täta bottenklunkar tog,
till dess han omsider vaken drömde
och på torra landet lofvar slog,
började med allo flit man undra,
hur han kunde vara så — distrait,
och den domen fälades minst af hundra:
il est devenu mauvais sujet.

Det är sant, hans granna röda näsa
stod liksom en väldig bautasten,
der man kunde obehindradt läsa,
hvad som var hans glädje i gemen.
Men fast det förmenades af mången,
att den näsan månde honom klä,
sista versen ljöd ändå på sången:
il est devenu mauvais sujet.

Mången hördes orätt nog förmoda,
att pokalen blott hans dyrkan vann:
för det sköna såsom för det goda
lika ömt hans varma hjerta brann.
Alltid för en anletsfager tärna
redoboget böjde han sitt knä
och lät folket prata hjertans gern:
il est devenu mauvais sujet.

Brodren Manne kunde visst ej kallas
något helgon — och en samling fel,
som ej kanske hunnit till för *allas*,
obestridligt kommit på *hans* del.
Men nog var det orättvist att hopen
ansåg honom för — ett ärkefä
och kom oupphörligt fram med ropen:
il est devenu mauvais sujet.

Allt för fosterlandet!

 stad, som lät dina segel flyga
till bernstenskusten, till guldets land,
som tog i fjärran tributer dryga
och stolt beherskade sjö och strand,
din makt är borta, din glans försvunnen,
din här, din flotta är öfvervunnen,
för porten hotande romarn står:
är nu förintelsens timme nära,
så fall, Carthago, men fall med ära,
som tappre hjelten betäckt af sår!

Till alpens höjder och Tiberns dalar
vi följde segrande Hannibal,
och Trasimenus och Cannæ talar
om mannabragder i tusental.
Carthagos yngling och fagra tärna,
Carthagos gamle, stå upp att värna

det kära hemmet, som allt oss gaf!
Vi kunna det, ja, vi kunna alla
om icke segra dock manligt falla
och köpa så i vår jord en graf.

Du man, som spänner ditt ök för plogen
och odlar tegen med sträfsam hand,
är du mot hembygd och torfva trogen,
hvad vill du ge åt ditt fosterland? —
»Jag ger min plogbill, min hvassa lia
åt kämpar djerfva och kämpar fria
till pil och båge och lans och svärd.
Min sådd kan myllas i åkerlanden
med nakna foten och blotta handen,
nog får jag föda, nog blir jag närd.» —

Du man, som skatter i massa hopat
från skilda länder i syd och nord,
vår grymme ovän sitt härskri ropat,
hvad är din gåfva till fädrens jord? —
»Ett slott jag bygde, det vill jag gifva:
må timmermannen palatset rifva
och bygga skepp till Carthagos hägn.
Blott romarflottan vi öfvervinna,
nog skall jag boningar sedan finna
till skydd mot hagel och storm och regn.» —

Du stolta åldriga, du matrona,
vår aktning, vördnad och kärlek värd,
familjens prydnad och husets krona,
hvad vill du skänka för hem och härd? —

»Jag ringar eger och gyllne smycken,
må de förvandlas till penningstycken
och delas ut i vår här till sold!

Jag eger söner, för mig så kära,
dem fosterlandet jag vill förära
till skydd mot fiendens list och våld.» —

Du man, som lärt dig att vapen föra
och sporren bruka med lustigt mod,
när kampen börjar, hvad vill du göra
för älskadt hem, der din vagga stod? —

»Min arm är kraftig, den vill jag skänka,
och blodet svallar, det vill jag stänka
på gröna tufvan i väldigt slag.

Tillräckligt länge min lefnad varat,
om jag mitt fädernesland försvarat
och döden funnit på kampens dag.» —

Du man, som dväljes i gudars tempel
som deras heliga viljas tolk,
må hopen eldas af ditt exempel:
hvad kan du offra för land och folk? —

»Jag templet skänker till vapensmedja,
nog kan jag offra mitt lam och bedja
med blåa himmelens hvalf till tak.
Gif mig en hammare, tång och slägga:
jag sjelf skall handen vid verket lägga
och smida svärd för Carthagos sak.» —

Du ljufva flicka med läppar röda
och ögon klara som nattens dagg;
hvad vill du ge, när de tappre blöda
i fejd, som tändes af gammalt agg? —
»Mitt hår är vackert, det sade alla:
må svarta lockar för saxen falla
till sträng åt båge, som skjuter snällt!
Min älskling längtar att famna bruden,
må nu han smyckas i vapenskruden
och bröllop fira på stridens fält!» —

Du kække yngling med hurtigt sinne
och själ som värmes af fädrens dygd,
när kampens blodiga dag är inne,
hvad kan du ge för din fosterbygd? —
»En romarflicka min tro jag skänkte,
af ömma tårar bevekt jag tänkte

vår hydda bygga på Tiberns strand.
Hon blef min fiende, kränkt är freden,
med glädje bryter jag svurna eden
och ger min tro åt Carthagos land.» —

Välän mitt folk, som till spillo gifver
hvad mest du älskat för hemmets jord,
med hjertat eldadt af helig ifver
gå fram till drabbning och blodigt mord!
Carthagos yngling och fagra tärna,
Carthagos gamle, stån upp att värna,
vår dyra frihet på slätt och haf!
Vi kunna det, ja, vi kunna alla
om icke segra med staden falla
och låta spillrorna bli vår graf.

Kärleksmåltiden.

(1876.)

Vid nattvardsbordet i sin Faders rike
satt Menniskones Son bland englars här,
en skara utan tal satt honom när
af Adams barn, som blifvit englar like.

Bland höge, låge, fattige och rike,
som bergats undan sorger och besvär,
den stora synderskan satt också der
samt röfvaren från Golgatha och slike.

Med fallna menskosöners frälsta hop
sig Cherubim och Serafim förena
i jubelsången inför gudatronen. —

På jorden i det samma hördes rop:
»För OSS är Herrans bord bestämdt allena!»
Och man skref under nattvardspetitionen.

Afväpningsfrågan och damerna.

Man hoppas att en gång »den eviga freden»
skall aflösa blodiga örlog och krig,
att jorden skall stå som ett grönskande Eden
och sällheten följa de dödligas stig.
Ja, lätt det nog ginge att stilla den stormen,
som tvedrägtens furier väckte en dag —
om qvinnan allenast ej för uniformen,
ännu liksom fordomdags vore så svag!

När frestaren kom att vår stammor förföra,
det skedde som orm enligt kyrkliga tron;
mot den gamla dogmen likväl man kan göra
med allsköns befogenhet opposition.
Nej, säkert som löjtnant så smärt och så ståtlig
mot paradisdrottningen gick han till storms,
och var han än smidig och djerf och försätlig,
var äran af segern dock hans uniforms.

Och Evas små döttrar den älskliga raden
i arf ifrån henne sin förkärlek fick
för lysande hjeltar i granna paraden
med krigaredrägt och med tjusareblick,
de hjeltar, som kämpa för stater och riken
uppå — simulakrernas blodlösa fält,
men ofta besegrats af toffeltaktiken,
der makten i kärlekens rike det gält.

När Venus, den ljufliga älskogsgudinnan,
till make fått haltande smeden Vulkan,
hon hade så tråkigt som storsultaninnan,
när harem totalt lagt beslag på sultan.
Då mötte den sköna — det kunde ej fela —
en ung officer, den manhaftige Mars,
och maken fick nöja sig sedan att spela
i husliga lustspelet bara kompars.

Förtrollerskan Helena krigslågan tände
och bringade furstar och folk i gevär;
men hvad som vid Troja i forntiden hände,
det upprepas ständigt i smått äfven här,
ty hvem ville delta i blodiga dramer
med utsigt att så mista ben eller arm,
om ej för sin bragd af de fagraste damer
han hoppades lönen med längtande barm?

I tjusande qvinnor, på eder jag välta
det hårdaste ansvar för utgjutet blod,
ty I gören ofta pultroner till hjeltar
och tänden hos mesarne lejonets mod.
Förgäfves det är att på afväpning tänka
och kalla vår krigiska ståndpunkt abnorm,
så länge I fortfaren envist att skänka
er varma beundran åt hvar uniform.

Paradisets minne.

I begynnelsen unga jorden
genom mäktiga skaparorden
stod fullkomnad i sommarskrud;
lif dock fattades än naturen,
dunkel höljde den blå azuren,
hvilan stördes af intet ljud.

Sakta började östern glöda,
morgonrodnaden purpurröda
gaf om dagen sitt förebud,

molnen brunno som eldens låga,
solen syntes på hvalfvet tåga
majestätisk som himlens Gud.

Se! det heliga ljusets flamma
väckte smekande i det samma
lif och rörelse, fröjd och sång:
blommor doftade, fiskar slogo,
foglar qvittrade, hjortar drogo
öfver fälten med glädtigt språng.

Och när solen lät blicken falla
ned på stoftet, det mörka, kalla,
ungdomskraftig och varm och huld,
härligt strålen från himlaljuset
smälte samman med döda gruset
till det klaraste röda guld.

Fridfull nalkades aftonstunden,
dagens fackla från himlarunden
eldröd sänktes i hafvet ned;
men ur skyar, som östern klädde,
frigjord, helsande månen trädde
och sitt skimmer i lunden spred.

Milda strålarne, bleke, tyste,
unga jorden i slummer kyste
efter jublande lek och dans
och som gåfva från etherns salar
ymnigt strödde i jordens dalar
ädelst silfver med snöhvit glans.

Natten led, och en tallös skara
vänligt tindrande stjernor klara
på det mörknade hvalfvets rund
sina blinkande lågor tände,
sina strålände blickar sände
ned till jorden i midnattsstund.

O, då drömde så ljuft naturen,
bergen, dalarne, blomstren, djuren
barnadrömmar i menlöshet,
sälla drömmar om gudafröjden
i den stjernströdda fjärran höjden
och om himmelens salighet.

Och små ljusen, som fagert blänkte,
öfver slumrande jorden stänkte
mången skimrande ädelsten:

här rubinen, den röda, sköna,
der smaragden med strålar gröna
och demanten med dagrent sken. —

Kort blef sällheten, sabbatsfreden:
menskan jagades ur sitt eden
att begråta sin första skuld.
Än ett minne dock oss förenar —
fornärfd kärlek till ädla stenar,
perlor, silfver och kostligt guld.

Oförskämheten.

Från barndomsåren har jag mig beflitat
derom att fylla dygdens stränga kraf,
och hvarje fel, som man mig förevitat,
jag ärligt bjudit till att lägga af.
Det vet ock himlen, att jag mig befunnit
rätt väl deraf och ej så litet hunnit
framåt på denna ädla vädjoban.

Men just på sista tiden, när jag trodde,
att snart fullkomligheten hos mig bodde,
så fann jag — och det är ju sjelfva f—n —
att den förnämsta uti dygders skara,
den som med skäl har platsen numro ett,
jag i min ifver rent af förbisett
och bråkat ständigt med de mindre bara.
Ja, rent ut sagdt, mitt nobla herrskap, veten
att jag åsidosatt (förlåten här,
att namnet ingalunda lämpligt är
för metern) sjelfvaste — oförskömmheten!

I kännen väl, som jag för visso tror,
att i den enda dygden innebor
just quintessensen af de andra alla;
men tviflar någon — hvilket vore skam —
så skall jag be ödmjukast att få kalla
ett par tre små bevis ur minnet fram.

»Att vara anspråklös förtjensten pryder» —
den satsen klingar ej så illa just,
men om man ordagrant densamma tyder
och följer den, så — gör man en förlust.
Som verlden ej kan skilja korn från agnar,
vill jag en liten ändring föreslå:
»att vara oförskömd förtjensten gagnar»,
det blir en sats, som skall i mantal stå,
och ingen kan dess riktighet bestrida,
det påstår jag — åtminstone så vida

man är ett grand med verdens lopp bekant
och ej en snusförnuftig skolpedant. —
Vi känna ju, att nästan hvarje snille
har uppnått målet, dit han komma ville,
men också det är icke mindre känt,
att sällan af en lysande uppfinning
(med metern är det åter slätt bevändt)
uppfinnarn skördat sjelf den minsta vinning,
då andra åter af hans flit och kraft
ej gagnet blott men oftast äran haft.
Hvi så? Här är mitt svar, det simpla, klara:
emedan oförskämnd han ej förstod att vara.

Du arme skald, som i poetisk yra
strör ut i verlden sångens rena guld,
men ej kan gälda usla skrubbens hyra
och står der öfver öronen i skuld,
hvad du är dum! Jag måste rent af skratta,
och det på din bekostnad — jo jo men,
det torde du förlåta mig, min vän,
men din metod hör till de mest besatta.
Jag säger dig, du måste hugga till,
när det författarhonorariet gäller:
skär till i växten bäst du kan och vill
som skräddar- och skomakaregesäller,
sök med ett ord att vara oförskämnd,
och om ej det till målet genast leder,
så måtte jag, på samvete och heder,
för Plutos domstol bli på fläcken stämnd!

Att visa blygsamhet är godt och väl,
men om man en konversation vill föra
på sådant sätt i damers lag — min själ,
skall man ej ömkligt nog fiasco göra!
Nej, oförskämdhet bör man ha till hands,
och »underhållningen» skall gå med glans.
Är man (*sit venia verbo!*) litet dj—ig,
så kanske rodna Evas döttrar små,
men i sitt hjerta tänka de ändå:
»Gud, hvad den karl'n är angenäm och trefflig!» —
då deremot den ansedd blir som fadd
och säkert kommer nåderna att gäspa,
som i all oskuld börjar på att läspa
en mängd af artigheter utan gadd.

O du, som hjälper fromt en nödstäld nästa
förutan tanke på ditt eget bästa
och lånar pengar ut mot ringa pant
åt hvem som helst, bekant och obekant,
du, som af oss procentarnamn får bära
(infamt i högsta grad naturligtvis,
att man så der offentligt ger till pris
åt hånfull skymf din heder och din ära!)
du hyser ingen oförskämdhet alls,
men nöjes med en skälig vinst — hvafalls?
För min del tror jag det bestämdt och finner
det i sin ordning, billigt blott och rätt,
att du en smula på geschäftet vinner,
helst som det sker så rasande honett.

Men äfven du bör litet smått probera
(hvad hittills du ej gjort i all din tid)
den dygd, som du mig hör rekommendera,
och det skall säkert lända till din frid.
I allsköns tysthet kan du ju försöka
att än den billiga procenten öka;
ty oss emellan sagdt, hvad rör det dig,
om det för en och annan kund går galet
och sist han bostad får på hospitalet,
blott du förtjenar multum flitelig
och gång på gång fördubblar kapitalet?

Att af en massa glupska björnar jagas
kan vara ledsamt nog, jag medger det,
och väl, min bror, förtjenar du beklagas,
om du är utsatt för en slik förtret.
Men felet hos dig sjelf till stor del ligger,
som ödmjukt om ett litet anstånd tigger
och full af ängslan och bekymmer är,
när fordringsegarn dundrar högt och svär.
Med oförskämdhet skall man björnar stuka:
bed du dem endast dra åt Helsingland,
så ta de skeden snart i vackra hand
och blifva lugna, hyggliga och mjuka.

I ädle ynglingar, vår stolthet och vårt hopp,
som på Norrbro och Gustaf Adolfs torg flaneren,
som flitigt på kaféer pokuleren
och käckt om qvällen fröknar kurtiseren

— små glada tidsfördrif, som öka stundens lopp —
det är med rörelse, med glädjetårar,
som jag så ofta edra framsteg spårar
uti den stora, ädla konsten just
att vara oförskämnd i nöd och lust.

Sjelf åldras jag och mina dar sig närma
till målet för vår långa vandringsstig,
mähända är det alltså nu för mig
ej lämpligt mer att häri eder härma.

Men ack, jag afsked tar af jorden nöjd
— för litet sagdt: nej full af högsta fröjd
jag hädan vandra vill till mina fäder,
ty det mitt hjerta öfvermåttan gläder,
att bättre telningar dem efterträdt.

De voro dumma, tröga, obestämda,
men, unge män af våra dagars ätt,
I öfverträffen dem på alla sätt
som raska, hurtiga och — oförskämnda.

Må aldrig någon sorg och grämelse
på eder lott i detta lifvet falla!

Jag himlens gunst vill öfver eder kalla
och kärleksfullt jag skänker eder alla
en faderlig välsignelse. — — —

Små söta flickor, hjertans rara tösar,
I englalika dyrkansvärda troll,
som spriden rosendoft åt alla håll
så ymnigt som skön Hebe nektar öser!
I gören dock ett litet undantag

från en för öfrigt allmängiltig lag,
som till sin kraft och verkan jag beskrifvit,
hvarvid jag några goda vinkar gifvit.
Jag tillstår det: för eder passar ej
som för oss män att oförskämda vara,
och edert hjerta säger genast nej,
då älskvärldheten råkar uti fara.
I bören vara, tror jag, på sin höjd
nyckfulla, näbbiga och ystert käcka,
då ären I så obeskrifligt täcka
och tänden lättast kärleks qval och fröjd.
Likväl I kunnen ganska flitigt verka
till sakens framgång, som jag kämpar för.
I frågen: hur? Nå väl, gen mig gehör,
och jag skall eder snart i trone stärka.
Nog kännen I de unge män, som nyss
jag talat om, som komma fram och språka
så gladt, hvar gång de er om qvällen råka
och be så älskvärdt om en liten kyss.
Väl an! Uppmuntren dem, ty I förstån det,
och tjusen till dem ömt, ty I förmån det,
och innan kort (förvisso jag det vet)
ett bättre slägte utan bondblyghet
skall bo i moder Sveas gamla bygder
och idka oförskämndhet främst bland dygder.

Thales.

Thales var en gammal vis
i det forna Hellas,
som på vatten satte pris —
främst, förstås, en källas.

Vatten, vatten — deri han
fann det högsta värde,
ty professorsdryg vår man
påstod högt och lärde:

»Innan jord och himmel träd
fram ur kaosnatten,
universum rätt och slätt
var en massa vatten.»

Stödd på denna visa strof,
som han utfunderat,
noga vår herr filosof
sin diet reglerat.

Vatten var hans enda dryck
här i jämmerdalen,
aldrig kom han på en zwyck,
hatade pokalen.

Derför vattlagd ock han var,
svag i sinom benom,
köttlös, blodlös, vattenklar
nästan allt igenom.

Men likväl förnams ett knorr
bland disciplars skara,
att hans föreläsning *torr*
ständigt tycktes vara.

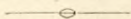
Slutligt dock — det är ju känt —
sökta målet hann han,
och uti sitt element
sig fullkomligt fann han.

Närsynt och distrahit en qväll
sågs han promenera
och med lust på himlens tjäll
stjernorna studera.

Bums då i en brunn han gick
i den stilla natten
och för första gången fick,
sägs det, nog af vatten.

Och disciplarne, som så
mästarn råkat mista,
läto denna grafskrift då
öfver brunnen rista:

»Trägen jemt sitt strå han drog
fram till visdomsskatten;
men till sist han dock sig tog
öfver hufvu't vatten.»

”Aut Cæsar, aut nihil!”

Säg, mins du i ungdomens dagar,
då känslan var eldig och varm,
då hoppet, som våren ledsagar,
göt styrka och mod i din barm?
Hvad löften dig lifvet då skänkte,
hvad härliga utsigter mötte din blick!
»Aut Cæsar, aut nihil!» du tänkte
och käckt emot framtiden gick.

Du drömde om hjeltar, som dragit
för sanning och frihet sitt svärd,
som härliga kransarne tagit
i kamp mot en trotsande verld,
och genast du kallelse hade
att kämpa som de, att bli stor och berömd —
»Aut Cæsar, aut nihil!» du sade,
så nöjd i en storhet blott drömd.

Du lyssnade tjusad till sången
från mäktiga skaldernas här,
och till de pegasiska sprången
du fattade genast begär:
att hinna olympiska tronen
för svärmande ynglingen syntes så lätt —
»Aut Cæsar, aut nihil!» ljöd tonen
varierad på tusende sätt.

För kärlekens ljufvaste lycka
en mö fantasien dig gett
att eldigt i armarna trycka,
den skönaste verlden än sett.
Du drömde så lifligt om tösen —
nej, himmelens engel, som skulle bli din:
»Aut Cæsar, aut nihil!» var lösen,
som släppte i paradiset in.

Men ungdomens dagar försvunno
så snabbt som en brusande ström
och bilderna alla försvunno,
som födts af din strålande dröm:
en farkost du var bland de smärre,
som kryssa kring jordlifvets klippor och ref —
du var ingen »Cæsar», dess värre,
blott »nihil», ack, *nihil* du blef!

Men om du ock tillsluten finner
din ljufliga paradisängd,
om spårlöst du äfven försvinner
bland människors vimlande mängd,
drog tiden, den mäktiga strömmen
bort lagern och lyran och kärlekens lön —
du fröjdas dock ännu åt drömmen:
den var ju så ljuf och så skön!

"Panta rei." *

Vackra gosse med friska kinder,
du som lekande kransar binder
af de rosor, dem lifvet bjöd,
snart som gubbe med nötta stafven
sakta stapplar du fram till grafven:
målet vinkar och heter *död*.

* *Panta rei* (Πάντα ῥεῖ), den grekiske filosofen Heraklits uttryck för sin verldsåsig, betyder egentligen »allt rinner», d. v. s. *allt förändras*.

Se, ditt lif är en bild af vågen,
flodens våg under vandringstågen,
då till hafvet hon sig beger:
andra vågor på henne följa
oupphörligt, men *samma* bölja
aldrig, aldrig du återser.

Våren kommer, den glada, unga,
blommor dofta och foglar sjunga,
jorden står i sin fulla prakt.
Ack, men hösten vår glädje lyktar:
blomman vissnar och fogeln flyktar,
nordan hviner kring ödslig trakt.

Tänkarns lampa i natten brinner,
filosofen omsider hinner,
hvad så träget han sökt — men nej:
hur han grubblar och hur han sträfvar,
nästa slägte systemet jäfvar,
tiden säger sitt *panta rei*.

Ljufligt är att vid vännens sida
ila raskt eller långsamt skrida
fram på jordlifvets hårda stig.
Men ditt sällskap du snart skall mista,
knutna bandet så lätt kan brista,
vännen tröttna och svika dig.

Lifvets glädje och lifvets smärta
delas troget af makans hjerta,
sanna kärleken sviker ej.
Ack, snart öppnas den mörka griften,
och på vården förgyllda skriften
tyst förkunnar sitt *panta rei*.

Fins då intet i hela världen,
som ej gäldar den tunga gården
på förgängelsens grymma bud?
Jo — der saliga andar sjunga
med serafernas klara tunga:
»helig, helig är Herren Gud!»

Tungt må skyar på himlen tjockna,
stjornor tändas och stjornor slockna —
för den Evige galler ej,
hvad som galler för allt på jorden,
sorgligt ljudande visdomsorden,
gamla sanningen *panta rei*.

Men en gång skall ock menskoanden
skaka af sig de hårda banden,
frälst från stoftet, dess sorg och kif:
själen söker sitt hem i ljuset,
barnet längtar till fadershuset,
högsta målet är *evigt lif*.

Morgonen.

Dunkel himlahvalfvet höljer,
döljer än att dagen gryr,
men från himmel, jord och vatten
natten redan stilla flyr.
Fästets stjernor, qvällens tärnor,
trötta efter nattens vak,
vandra följande hvarandra
till sitt tysta sofgemak.

Skepnader af hvitgrå dimma
samma öfver mörkblå sjö,
lätt de vid dess yta bäfva,
sväfva sakta upp och dö.
Skogar, ängar, blomstersängar
drömma än sin morgondröm
tysta som till hvila kysta
af en engel modersöm.

Dagen svagt i öster randas,
andas fram en balsamfläkt,
band af purpur, klara, röda,
glöda skönt på Eos' drägt.
Skyar simma i en strimma,
morgonrodna'n underfull
strålar fram i ljus och målar
dem i rosenrödt och gull.

Som för stegen af en elfva
skälfva blommor, blad och strå,
eller som en englavinge
ginge tyst förbi de små.
Svagt för vinden aspen, linden
skaka sina kronors topp,
ånga ljuf ifrån de många
späda blomstren stiger opp.

Öfver bergens blåa kammar
flammar horizontens brand,
rosenstrimmig gyllne dager
tager redan öfverhand.
Morgonstjernan, första tärnan
i sin drottning's rika hof,
skickar sina silfverblickar
att förkunna hennes lof.

Arladagg på blad och knoppar
droppar ned ur rosig sky,
i dess perlor och rubiner
skiner morgondager ny.
Klara vågor fästets lågor
återspegla hvar för sig,
ljusning röd i vattnets krusning
vaggar fram så saktelig.

Drottningen på himlastolen,
solen i sin underprakt,
öfver himlens rand omsider
skrider full af glans och makt.
I sitt rike utan like
skönhetsstrålande hon ler,
verlden under herskarfärden
ljus och fröjd den milda ger.

Trasten med sin snälla tunga
sjunga hörs en morgonsång,
fränderna i skogen alla
falla in på samma gång.
Blomstren, djuren, all naturen
taga del i sångens ljud,
klara menskostämmor svara,
prisa enigt Herren Gud.

”Ertappad qvinnofridstörare.”

Till Jupiter, i herskarmakt
bland gudars ätt förutan like,
der han i full olympisk prakt
satt och regerade sitt rike,
beställsamt herr Merkurius klef
en dag med klagomål från jorden
att Amor ofog blott bedref
i södern lika väl som norden.

Det androgs, att i all sin tid
han aldrig pläгат annat göra
än djerft hvarenda qvinnas frid
på det betänkligaste störa;
från damen i la haute volée
till lilla ystra kammarsnärtan
det täcka könet ropte: ve!
för sina sårade små hjertan.

Det var en klagan allvarsam —
man särskildt nämde drottning Dido
ibland bevis hur han for fram,
den olycksalige Cupido;
och därför yrkades bestämdt
på straff i böter eller häkte
för sådant öfverdådigt skämt
med mensklighetens halfva slägte.

Nu rynkade sitt ögonbryn
gud Zeus, olympiske förmyndarn,
och sände Hermes ned ur skyn
att spana upp den fräcke syndarn,
som då just för sitt nöjes skull
på Paphos smög kring tempelkoret,
men snöpligt stötte på patrull
och fördes med till vaktkontoret.

Och jemlikt lagens stränga dom
uti dess balk om qvinnofriden
han sattes inom lås och bom
att der med bot förnöta tiden;
hans straff af Fama utomdess
skreks ut på landet och i staden —
ty kinkigt var i brist på press
att sätta syndaren i bladen.

Men det var ej den pojzens skick
att snyfta, jämra sig och lipa,
åh nej: med skalken i sin blick
han satte sig att pilar slipa
och svor en riktig skeppared
— fast späd i målet som en fröken —
att snart på gammal öflig sed
med dem förnya jagtförsöken.

Men nu på jorden hvarje dam
blef ytterst pryd och sipp och sedig,
på bal blef kotiljongen lam
konversationen föga ledig;
så fru som flicka lade bort
att skalkas, le och kokettera,
och kavaljeren innan kort
ej artigheter sade mera.

Af ledsnad plågad hvarje man
begynte Bacchus flitigt dyrka
och i hans röda safter fann
det lätt och ljuft att hemta styrka.
Men täcka könet satt så trist
på kafferepen för det mesta
och leddes till och med till sist
att tala illa om sin nästa.

Häraf var följden uppenbart,
att det odrägligt blef på längden,
och hvarje qvinnas bön steg snart
så hjertevarm till stjerneängden:

»Ur detta fadda hvardagslif
I gudar nådigt oss förlossa;
o Zeus, förbarma dig och gif
Cupido lös, den söte gossen!»

Han kom, han såg, han segrade,
hans pilar offer hoptals fälde,
och tiden endast stegrade
den ljufva makten af hans välde.
Se'n dess på hvarje tid och rum,
der menskligt språk sig låter höra,
det är hans privilegium
att strafflöst qvinnofriden störa.

Nu som förr.

Menskligheten är ännu i våra dar,
det kan ej bestridas, hvad hon fordom var;
intet, intet nytt man finner under solen
allt ifrån den ena till den andra polen.

Fordomdags Pompejus, triumviren, skröt,
när en vacker dag det honom manskap tröt,
att i marken han behöfde stampa bara
för att kalla fram en ordnad krigarskara.

Medlet har ej än sin gamla trollkraft mist:
om på »krigare» man råkar lida brist
och ej saken vill på annat sätt sig hampa,
kan man hjälpa sig i nödfall med att »stampa».

A B C.

Det påstås, att en skola lifvet är,
men gerna må för mig de vise grubbla
och tvista skarpt om himlens höga sfer,
om stoftatomen eller vattnets bubbla:
jag lefver mycket mera sällt än de
som pilt, låt vara, i den lägsta klassen,
der jag får stafva på mitt A B C
och skära nöjd små pipor uti vassen.

Mig är det ljuft att hos min trogna mö
om hjertats qual och hjertats fröjder hviska,
beundra lockens guld på pannans snö
och plocka kyssarne från läppar friska.
Ty hvarje dag, som kommer och som går,
kan mig allenast i min tro befästa:
bland sår man lättast helar hjertats sår,
och kärleken bland lekar är den bästa.

Om lifvets skola för en liten skalk
ibland kan tyckas sträng, och svider agan,
är det naturligtvis en bitter kalk,
men föga hjälpa tårar då och klagan.
En ljuflig medicin är nektarns saft,
som räknar anorna från söderns ranka:
den skänker helsa, munterhet och kraft
åt sinnen svaga, ängsliga och kränka.

Hvad är den gyllene dukatens klang?
Allenast ljudet af en vacker skramla.
Hvad äro stjernor, ädel börd och rang?
Blott leksakskram för barn, som blifvit gamla.
Det kan gå för sig godt att lefva nöjd
och vara lycklig slika ting förutan,
ty sången skänker hjertat större fröjd
och tonerna från anspråkslösa lutan.

Terminen lider dock till slut en gång,
om vi gjort odygd eller idel nytta;
då är det slut med kärlek, vin och sång,
och till en högre skola barnen flytta.
När anden fått dit upp omsider gå
och kroppen sofver sött på kyrkogården,
mitt A B C skall konstnärn rista då
— *Amavit, Bibit, Cecinit* — på vården.

Illusioner.

En gosse sprang så frisk och röd
i lek på ängen gröna,
ty än af jordens sorg och nöd
han ingenting fått röna.
Från barnadrömmars sagoverld
den lille följdes på sin färd
igenom lifvets zoner
af glada illusioner.

Som yngling snart den gossen stod
med ystert mod i barmen,
af lefnadsglädje sjöd hans blod,
af styrka svälde armen.
För friheten hans hjerta brann,
han velat störta hvar tyrann
från purpurklädda troner —
det var hans illusioner.

Men fram till kärlekslandets kust
vill hvarje yngling hinna:
han trohet svor i nöd och lust
en liten huldgudinna,
och mannen snart i eget hem,
dit Hymen beledsagat dem,
vid ljud af vaggvister
fick andra illusioner.

För dagens vexlande behof,
för hus och hem och föda
det gälde främst att gå på rof
med fintlighet och möda.
I sysslor trägen som en slaf,
han snart till fullo glömde af
bland dryga guldpatroner
sin ungdoms illusioner.

Och om han sist som gubbe såg
en lycklig ungdom svärma
för något stort med eldig håg,
med själens hela värma,
ett löje på hans läppar kom,
och medlidsamt han talte om
»sangviniska personer»
och »tomma illusioner».

Dock om af närings sorg hans blick
ej så förslöad varit,
han funnit, att hur snabbt den gick
ej fåfängt tiden farit,
men som ett väl förvaltadt arf
förtrott åt nästa tidehvarf
och dess generationer
hans forna illusioner.

Cafélif.

Pappa är högst generös
— strunt i penningbristen! —
slår sig med familjen lös
emot aftonqvisten.
Men hvart skall man sig bege?
Det förstås, till ett café,
ty man hyllar smaken:
fins der ej en vald publik,
Herre Gud, så fins *musik*,
det är hufvudsaken.

Fröken-dottern, mycket sant,
hemma musicerar
och Beethoven rätt galant
redan exsequeverar;
men här kräfvess ändå mer,
förty klinket på klavér,
pianinon, tafflar
tolkar svagt musikens makt
eller, riktigare sagdt,
allt för litet rafflar.

Mamma också partisk är,
vill så fasligt gerna
fiska upp en hjertans kär
åt sin fagra tärna;
hvar kan hon väl säkrast då
unga herrar träffa på —
månne på muséer,
på ett embetsverks lokal,
på en bjudning eller bal?
Åh nej, på kaféer!

Innan kort man framme är,
finner strax der inne,
hvad man väntar och begär:
»lifvet på en pinne» —

direktörens pinne ja,
som förstår att hin så bra
sätta lif i spelet,
ty om någon somnar nu,
måste man bekänna ju,
hans är inte felet.

Mästare på klarinett,
violoncellister,
pipare med flageolett,
kontrabasunister
stämma in med mun och arm
i ett infernaliskt larm,
så man kan bli galen;
och när numret spelats ut,
af applåder utan slut
skakas hela salen.

Tobaksångan plågar visst
frun och lilla fröken,
men man lär sig nog till sist
att fördraga röken.
Annars är ju allting bra,
lätt man får hvad man vill ha,
té och glace och toddar,
punsch, som möjligtvis är svag,
men som då i herrars lag
man med konjak broddar.

Sista stycket hunnit gå,
kanske Marseljäsen,
kanske Wacht am Rhein också —
himmel, hvilket väsen!
Stampningar, dacapo-rop
ljuda från en uppspelt hop,
som ej tystas låter,
förr än lydig stundens kraf
direktören tar sin staf
och ger numret åter.

Slutad så är qvällens fröjd
i och med musiken;
litet trött men glad och nöjd
hemåt går publiken.
»Men i morgon qväll, min vän,
följas vi väl dit igen?»
»Ja, det är ju gifvet.» —
Lefve då caféerna,
som ge vederlag så bra
för familjelifvet!

Revolutionshärden.

En vådeldsflamma slungar heta bränder
till purpurklädda herskartroners fot,
en våldsam yra satt till mordiskt hot
pistol och dolk i undersåtars händer.

I vise män, som styren folk och länder
och flinkt på samhällslyten råden bot,
I undren, hvar hon göms, det ondas rot,
hvar gnistan fins, som vilda flamman tänder?

Gån icke dit, der tanklöst hopar stoja,
der sina planer demagogen smider
och agitatorn söker massans stöd.

Nej, träden in i nödens usla koja,
der bleka modern sina händer vrider,
när späda stämmor skria efter bröd!

Glömskan.

Högljudt skryter litet hvar
med sitt goda *minne*,
skräflar om hvad allt man har
i sin hjärna inne —
må sitt sätt de ha för sig,
men det binder icke mig:
glömskan jag vill prisa
i en liten visa.

Om ej jordisk egendom
föll på lefnadslotten,
gapar börsen vid men tom,
tom som kistans botten,
skönt är dock att glad och fri
i en lycklig fantasi
bottenrik sig drömma,
kassabristen glömma.

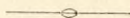
Högt af pessimisters här
dagligdags det jämras,
att vår verld så usel är
och allt mer försämras.
Ha de också rätt, än se'n?
Lyckligare är dock den,
som förstår berömma
och det onda glömma.

Falska tungor ha sin fröjd
i att häckla, klandra,
ondskan blott sig känner nöjd,
när hon svärtar andra.
Men nog är det ändå skönt
att af egen dygd belönt
låta verlden döma,
sjelf förtalet glömma.

Skönt det är, när hotfullt moln
lifvets himmel skymmer,
att få dränka gladt i bål
alla små bekymmer,
skönt att mellan skål och vägg
dricka nektar utan drägg,
fyllda bågarn tömma
och all ängslan glömma.

Är man trött på allsköns larm
här i lyckans smedja,
skönt det är att slå sin arm
kring en flickas medja
och förälskad, varm och ung,
rikare än Kresus kung
hos den täcka, ömma
hela världen glömma.

Och om sist man skröplig blir,
all sin styrka mister,
botar intet elixir
längre ålderns brister,
skönt det måtte vara då
att till sina fäder gå
och i mullens gömma
lifvets oro glömma.

Ingen regel utan undantag.

En gång min flicka följde jag
till hennes hem, det lilla;
det var en härlig sommardag,
då lärkan hördes drilla.
Naturen stod i högtidsskrud,
hvar liten blomma, hvarje ljud
förtäljde högt om freden
i det försvunna Eden. —

»Hvad du bor täckt, min fagra mö,
hvad doft af blommor sköna,
hvad duken glänser hvit som snö,
hvad utsigt i det gröna —
förtjusande på alla vis,
ett litet jordiskt paradiset!
Dock måste-det beklagas,
att Adam bort skall jagas.» —

»Ack, söta du, visst har du rätt
och mycket treffigt bor jag:
mitt rum fast litet är så nätt,
och intet fattas — tror jag.
Men, vet du, jag är mycket rädd,
när qvällens sol går i sin bädd,
och då för hvarje fara
mig regeln får försvara.» —

»Nå, det är ganska klokt, min vän,
det bör till trygghet lända —
men, hvad! jag ser en nyckel än . . .
till samma dörr kanhända?
Den kniper jag i alla fall,
och jag i afton pröfva skall,
om dörren väl är sluten
och regeln riktigt skjuten.» —

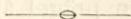
»Nej, hör du, nej, det går ej an,
det kunde illa tydas.
Lägg bort den! Jag blir ond minsann,
ty van jag är att lydas.» —
»Ack, hulda vän, ursäkta mig,
men jag är mycket rädd om dig
och måste veta barå,
om du kan säker vara.»

Så skämtade jag än en stund,
och så farväl jag sade;
men ögat fick ej minsta blund,
när solen bergats hade.

Då gick jag ut och småningom
jag till det lilla huset kom
i vackra sommarnatten,
just der hon bodde, skatten.

Försigtigt smög jag mig på tå
till kära önskningsmålet,
och nyckeln passade jag så
i tomma nyckelhålet.

Mitt hjerta hoppade och slog:
när jag i dörren sakta drog,
upp flög den på minuten,
ty regeln *ej* var skjuten.

Gengångaren.

(Ett minne från Bellmansdagen.)

Öch julisolen sig om qvällen sänkte
mot vesterhafvets skimrande gemak,
i Birgers stad dess klara stråle blänkte
med eldrödt sken på spiror och på tak,
men torg och gator lågo nästan öde,
som hade folket vandrat till de döde.

Då sågs en okänd främling sakta skrida
längs en af stadens trånga gränder hän,
en rak gestalt med huggare vid sida
och byxor slutande vid mannens knän;
gehänget, blåa rocken, hatten, plymen —
allt gaf en sällsam prägel åt kostymen.

Hvem var han? Jo, från skuggors hem i qvällen
med extratåg han kommit nyss som gäst
i hopp att återse de glada ställen,
der han i forna dagar trufdes bäst:
den höge främlingen med stolta dragen
var sjelfve korporal Mollberg upp i dagen.

Men hur han såg och hvart han tog sin kosa
var allt förändradt, rubbadt och förbytt:
lokaler, dem hans samtid hördes rosa,
försvunnit alla med den tid, som flytt,
och der man fordom Bacchus plägat dyrka,
låg en butik, ett stall, en Mammons kyrka.

Till ett af våra dagars Evanstempel
omsider vägen dröjande han tog,
men allt var prägladt der med annan stämpel,
ty helgedomen var — en bolagskrog,
ett rum, dit morsk polisen stack sin näsa,
med tryckta regler på en vägg att läsa.

Vid disken ingen fryntlig krögargumma
som presidentska, frodig, röd och varm,
sågs tappa flitigt dubbelt öl och mumma
ur stora fat med naken kämpearm,
och finkelsupens bruk var platt förmenadt
för »dubbelt» eller »tiodubbelrenadt».

Ej hördes flöjter och fioler klinga
i hurtig takt vid Ulla Vinblads sång,
ej sågos ystra, glada bröder svinga
med källarnymferna i lustigt språng,
och ingen Mowitz i extas sågs råka
för »vin och flickor» och för »Fredmans stråka».

Till roddartrappan gick han tyst och sluten
men fann ej der en enda brun madam,
som lika hurtigt viste bruka truten
och frakta kunder öfver böljan fram;
blott odjur, frustande af rök och lågor,
han såg, som plöjde saltsjöns gröna vågor.

Men när han hunnit fram till djurgårdsslätten
och började som andra der sin rund,
representanten för den gångna ätten
med glädje såg det gamla »Gröna lund»
stå oförändradt som i forna tider —
det var en kär bekant han fann omsider.

Och hur han följde småningom med strömmen,
som längre, längre bort mot öster gick,
med häpen undran nästan som i drömmen
Karl Mikael i bild han skåda fick
till fest med löf och blomsterkransar sirad
och som en heros af publiken firad.

Musikens toner ljödo genom skogen —
tyst hör, »stå stilla Mollberg nu vid grind!»
Det ljuder: »Glaset darra mellan knogen»
och åter: »Solen glimmar blank och trind»,
»Kors utan glas», »Säg, moder, hvem dig sände» —
allt toner, dem så väl korpralen kände.

Och Mollberg liksom i bacchantisk yra
nu hviskade betagen för sig sjelf:
»Till Hades glad jag vill min kosa styra,
ty hur hon också brusar, tidens elf,
vår tid skall ingen makt i glömska bringa,
så länge ännu dessa toner klinga!»

Tröst.

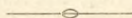
»Nog vet jag det, att tårar skola falla
en gång till hyllning på min tysta graf,
när varma blodet slutat upp att svalla
och jorden tagit åter, hvad hon gaf.»

»Nog vet jag det, att blommor skola kläda
den kulle, der jag fått mitt sista hem;
de skola trifvas der så väl de späda,
ty ans och vård skall icke fattas dem.» —

Och tiden gick, och mannen låg der bruten
som ekens stam af vilda stormars lek;
men hoppet var hans tröst i dödsminuten,
det glada hopp, som ej hans aning svek.

Ty morgondaggen sina tårar skänkte
åt den förgätne döde såsom gärd:
dess klara droppar grafven mildt bestänkte,
der han låg bergad från bekymrens värld.

Och maskrosblommor upp ur mullen sköto
kring kullen på en ödslig kyrkogård,
ty himlens moln dem vattnande begöto
och sommarsolen tog dem i sin vård.

Où est la femme?

För ifrån vaggan de skärande skriken,
nyfödda pilten förtvifladt ger hals —
säg, hvad betyder den gälla musiken,
eller männ' den har betydelse alls?
Jo, jag förmodar att pilten blott frågar:
où est la femme? fast med qvidande röst;
törsten den nykomne verldsborgarn plågar,
mamma har nektar att bjuda till tröst.

Morsgrisen frodas och börjar att växa,
rustar och leker från morgon till qväll,
ställer till odygd och glömmer sin lexa —
pappa får lof att ge vildbasarn smäll.
Snyftande frågar då pilten med samma:
où est la femme? på sitt barnsliga vis,
får litet namnam och smekes af mamma,
glömmer derpå både tårar och ris.

Snart gunstig herrn börjar känna sitt värde,
barnvälling smakar ej ynglingen mer,
nektarn, som saliga gudar förtärde,
realiserad i punschen han ser;
nu mammas gosse lär fråga som andra:
où est la femme? på ett präktigt café;
fröken serverar och styfrarne vandra,
herrarne säga »sottiser» och le.

Och till den guldgula drycken man finner
att en cigarr oundvikligen hör,
dryckoffer gjutas och rökelsen brinner —
då firas vinguden just som sig bör.
Unga herr sprätten hörs fråga »på röken»:
où est la femme? vid butikernas disk,
profvar havannan och bryr lilla fröken,
bjuder den sötungen stundom på slisk.

Kronorna stråla i präktiga salen,
flickorna skalkas och småle så täckt,
yppersta jagtmark för Amor är balen,
ynglingen skämtar med tärnorna käckt,
frågar å nyo med klappande hjerta:
où est la femme? och får hundrade svar,
blomstrande skönhet och snutfager snärta —
rum inom västen det fins för en hvar.

Amor dock lärt sig att träffa i pricken,
råkar sitt byte som erfaren skytt,
tjusande löjet och smäktande blicken
fängsla herr junkern, som länge har flytt.
Åter han frågar i svarta kostymen:
où est la femme? enligt kyrkbokens bud,
derpå Cupido får afsked, och Hymen
öppnar sin himmel för brudgum och brud.

Så börjas käriligen äktenskapslifvet,
har sina sidor, det lär man förstå:
husliga lyckan och husliga kifvet,
barnskrik och tvist om hvar skåpet skall stå.
Ofta hörs gubben så otåligt brumma:
où est la femme? — när han saknar sin skatt,
ofta han snubbor får sjelf af sin gumma,
när han på nobis förnöter sin natt.

Sist blir det menskliga kärilet bräckligt,
gubben är slö till sin kropp och sin själ,
jordiska nöjen han njutit tillräckligt,
jordiska sorgerna pröfvat jemväl.
Frågar han ännu och stapplar på orden:
où est la femme? som i ungdomens dar,
modern, som alla oss fostrade — jorden
öppnar sin famn och ger åldringen svar.

Negativ kapitalbildning.

Bror Patrik, han lefde som vore hvar dag
den sista här nere på jorden,
från qvällen till morgonen fann han behag
i skämtande vänners förtroliga lag
vid bålar och dukade borden.

För honom var »Wein» jemte »Weib und Gesang»
det samma som gracernas trio,
och utan bekymmer om höghet och rang
han dyrkade ifrigt vid bågarens klang
sin flicka och muserna nio.

När vinken förspordes från vingudens hand
till bröder, som ideligt törsta,
att släcka förtorkade struparnes brand
vid ångande bälens förföriska rand,
då var han beständigt den första.

Men började så i bacchanternas här
till sist disciplinen att brista,
och stupade hjeltar än här och än der,
stod han dock orubblig med färdigt gevär
och tappert höll ut till det sista.

För öfrigt han egde »ett hjerta af guld» —
så påstods af vännernas skara;
men eljest var lyckan just ej honom huld:
han rik var på intet, om icke på skuld
och tomma förhoppningar bara.

En gliring han därför ibland kunde få
för dagar och nätter förspilda,
då gycklande vänner funderade på,
hvarför det ej lyckats för honom också
att små kapitaler sig bilda.

Men godmodig ständigt med skämtande ton
han svarade under sin tutning:
»I kännen ju Wallenbergs definition:
är ej *kapital*, om man talar reson,
det samma som *uppskjuten njutning*?»

»Hvad under, om då under lefnadens lopp
ej guld i min kassa har flutit?
Så klemig och öm om min syndiga kropp,
en njutning till dato jag ej skjutit opp —
nej, tvärtom *i förskott* jag njutit!»

Gubben Trygg.

Visst finnas stötestenar här i världen,
som skaffa obehag ibland på färden
åt en och annan allt för het person.
Men gubben Trygg stod säker han på benen,
hur hårdt sin fot han stötte än mot stenen,
ty se, hans lösen var: resignation!

I barnåren han bland pojkers skara
var flinkast i att göra odygd bara,
när »Lagen» han bort lära eller »Tron»;
men om för slika dåd hans hulda pappa
sin käre son ibland begynte rappa,
bar denne svedan med resignation.

När modet kändes under stundom jäsa,
han både gaf och tog en blodig näsa —
hvad just bland pojkar hör till goda ton;
men om hans ovän då fick öfvertaget,
så var han glad ändå trots nederlaget
och bar sin motgång med resignation.

Som yngling varmt han kände hjertat picka
och gjorde kur för mången småtäck flicka
med bön till Amor såsom skyddspatron,
fast utan framgång flammade hans hjerta,
ty smälek vann han af hvarenda snärta,
men han tog korgen med resignation.

Till sist dock äfven han sin sköna funnit
och redan fästmansrättigheter vunnit —
då kom ett budskap utan all pardon:
som fosterlandet råkat just i fara,
han måste ut att hem och hård försvara —
och pliten tog han med resignation.

Der stod han säker i de tappres leder
och hade stigit till korpral med heder,
om ej till sist en maliciös kanon
en kula sändt, som allt för nära dragit
och Tryggens venstra ben i byte tagit —
han föll, men föll dock med resignation.

I sista stunden räddad ur bataljen
som plåster fick han tapperhetsmedaljen,
på förord skänkt från sjelfva kungens tron;
men fast ej den kurerade skavanken,
allt klagomål, all jämmer gaf han fanken
och bar sitt träben med resignation.

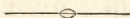
Med litet »understöd» i nåder hugnad,
för resten blott med fagra löften lugnad,
han kände noggsamt hvar den klämde, skon:
det var ej sällan litet knappt på faten,
och ofta måste han dra in på staten,
men fattig var han med resignation.

Men hade han en styfver i sin ficka,
han också viste mærg i benen dricka
och gick på krogen stolt som en baron;
vid fyllda flaskor han bekymren glömde,
och när så hela kassan gått, han tömde
det sista glaset med resignation.

I slika fall visst hände att hans gumma
begynte snäsa honom högt och brumma
om slarf och rumlande mot all reson;
men käringens attack ej gubben rörde —
han satte sig så hjertans nöjd och hörde
på hennes svada med resignation.

Med vissna kinderna och hvita håren
han höll sig rak ännu trots åtti åren,
ty gubben, han bestod af sega don;
visst kände han »en liten släng af gikten»,
om han på allvar kallades till bigten,
men den fördrog han med resignation.

På kyrkogården ingen vård, som prisar
hans lif, hans bragder, hans förtjenster, visar
hvar gubben Trygg har funnit sista ron;
men stode blott en minnessten på griften,
der borde läsas i förgyllda skriften:
»Här hvilar mannen med resignation.»

”Som i ungdomens år.”

Parodi.

Fader Mowitz, slå i, slå i!
Min flicka har glömt mig, jag dör trogen:
natt och dag jemt i fylleri
skall all min sorg gå förbi.

Solen tittade »stolt» in i den dunkla krogen,
piggen hördes i vrån gnola sin sång så »trogen».
Hvad väsen öfverallt i Bacchibrodrens himmel
från mutter i sitt kök till salens dunkla vimmel!
Och jag sjelf vid mitt glas, fastän hickan var svår,
höll ett stim, som man stimmar i ungdomens år.

Se'n en flicka jag såg fram öfver tiljan trippa
med chinjong och turnyr — ack, hvilken nippertippa!
När så hon lutad stod mot disken, lilla Klara,
en fé hon tycktes mig förbytt till — »fröken» vara.
När jag såg henne der, o, hur skalkades jag,
ja, så djerft som man skalkas i ungdomens dag.

Men den följande dag fann jag min väna »älfva»,
der af kalkrappad mur farstun sitt tak sågs hvälfva:
hon och en norsk gardist intill hvarann sig slöto
och »sälla ögonblick» af varma pussen njöto.
Då förtretad jag slog ur buteljen en tår,
och jag söp, som man super i ungdomens år.

Ros och fjäril.

På himlen majestätisk skred
den klara morgonsolen,
sitt ljufva doft i lunden spred
resedan och violen;
från bräcklig qvist, från löfvad gren
ljöd trastens drill så klar och ren,
och skönt i späda knoppar
än glänste daggens droppar.

I tysta drömmar Hilma satt
vid täta rosenhäcken,
på afstånd porlade så gladt
den lilla ystra bäcken,
och sommardagens ljumma vind,
som hennes friska röda kind
i förbifarten smekte,
med svarta lockar lekte.

Hon tänkte på — hon visste sjelf
ej rätt på hvad hon tänkte,
men tanken som en våg i elf
än höjde sig, än sänkte.
Hon var så ung, var i de år,
då näpna ungmön redo står
att öfver gränsen hinna
emellan barn och qvinna.

Nu ljödo lätta steg bakom,
ty för att störa freden
en yngling smygande der kom
som frestaren i Eden;
och innan flickan tänkt på flykt,
han henne till sitt hjerta tryckt
och än ett dåd föröfvat:
en kyss från henne röfvat.

Men sårad oskulds rodnad varm
på flickans kinder brände,
när häpen först hon snart med harm
kusinen Edgar kände,
och tärnan med en tårögd blick,
som ynglingen till hjertat gick,
förtrytsamt hördes stamma:
»Jag talar om för mamma!»

Hans mod på stunden flög sin kos,
och tryckt af plötslig ånger
bad fjäriln ömt sin täcka ros
om tillgift tusen gånger:
»Om endast du förlåter mig,
på heder vill jag lofva dig
att felet reparera,
jag aldrig gör så mera.»

I häftig gråt nu flickan brast,
som brottslingen fördömde,
sitt lilla anlete med hast
hon i sin näsduk gömde,
och unge herrn med oviss röst
försökte skänka henne tröst,
fast hvarje ord han sade
blott halm på elden lade.

Den oerfarne ej förstod
hvert flickan ville syfta,
förr än hon dränkt i tårars flod
omsider hördes snyfta:
»Du skiftar om som vinden lätt;
jag ser att mamma hade rätt:
beständighet en qvinna
kan ej hos mannen finna!»

Är tid pengar?

En filosof var gubben Klas
så god som någon af de gamla
och vid »sin pipa och sitt glas»
han lät all verlden gerna »ramla»,
ty ej med egen gård och grund
han funnit skäligt att bestå sig:
nej, glad åt allt och frisk och sund
han all sin egendom bar på sig.

Med små behof på alla sätt
han ofta skröt utaf att kunna
logera, om det gälde, lätt
liksom Diogenes i tunna;
och fast man gråta kan med fog
åt verdens dårskaper besatta,
för egen del han föredrog
att ständigt åt dem alla skratta.

Han litet fåfång var likväl,
så fälades domen af de flesta;
men påstods det med något skäl,
så var det väl, att för det mesta
den egenskapen lyste bar
igenom hålen på hans »mantel» —
och att hans skämt så giftigt var
som bettet af en grym tarantel.

För hvarje gammal visdomssats
han obetingad vörndnad hyste
och flinkt på hvarje tid och plats
med dem briljerade och lyste;
men deribland han ej fördrog
vårt axiom att *tid är pengar* —
mot det hans harm sitt uttryck tog
i väl beräknade små slängar.

»Ja», sade han, »se bara på
min granne Gniding till exempel,
som ideligen tjenstgör så
med kropp och själ i Mammons tempel
och lefver i beständig strid
med sina lättingar till drängar:
han har ju fasligt ondt om tid,
men deremot så godt om pengar.» —

Ja, gubben kunnat sjelf, minsann,
det yppersta beviset lemna,
fastän han aldrig lämpligt fann
att något om den saken nämna:
Guds långa dagen slog han dank
och hade tid som gräs på ängar,
men var likväl beständigt pank
och egde ej en fyrk i pengar.

”Allena saliggörande.”

(En gammal legend i ny form.)

Fader Petrus satt en gång
gäspande vid himlaporten,
fann, att tiden kan bli lång
äfven der på sällhetsorten.
Dörren stod i dubbla lås,
gubben hade intet göra,
ty fast mången kom att störa,
ingen värdig fans, gunås!

»Det bevisar, tyckes mig,
att från gamla smala stigen
all trafiken dragit sig.» —
Åh ja, medges visserligen,
men det fins ett annat skäl:
han som nämdes efter klippan,
Sankte Per med nyckelknippan,
är så sträng och kär i gräl.

Nå välan — en vacker dag
vandrade dit upp från jorden
trenne män i samma lag,
stora alla tre i orden,
ty en hvar tog sitt parti
och var dristig nog att mena:
»Jag skall salig bli allena,
men fördömda blifven I!»

Numro ett steg fram så karsk
för att himlens portklapp röra,
hvarpå Petrus sporde barsk:
»Hvem djerfs sådant buller göra?»
Svaret blef: »En *katolik!*»
Genast hördes gubben skrika:
»Gack din väg, ty inga slika
finna rum i himmelrik!»

Fram till paradiset dörr
redan numro två sågs stulta,
gubben sporde sträng som förr:
»Ho är du, som vågar bulda?» —
»Jo, en *reformert* jag är!»
Strax det ljud till mannens smärta:
»Gack din väg, ty reformerta
finna ingen boning här!»

Sist nu steg den tredje fram
att försöket äfven våga,
käck men likväl allvarsam,
och gaf svar på väktarns fråga:
»*Luthersk, ortodox, är jag!*»
Petrus svarar som han van är:
»Plats ej fins för lutheraner —
var så god och hädan drag!»

När nu trion rådvill slog
sina hufvuden tillhopa,
raskt en fjerde framåt drog
och begynte högljudt ropa:
»Petrus, gamle drömmare,
skynda att på porten glänta,
låt mig ej behöfva vänta:
jag är *waldenströmare!*»

Petrus upp från stolen sprang,
nyckelknippan hördes skramla
under mången komplimang
stäld till gästen af den gamla:
»Var så artig och stig på
och välkommen hit, min herre!
Ni vet lösen, men, dess värre,
slika kunder äro få.»

Trots all brist, som pröfvas får
genom krig och dyra tider,
handelskriser, missväxtår,
aldrig menskligheten lider
på religioner brist;
men hvem är »den enda rätta»?
Svaret räknas bland de lätta:
den som är på modet sist.

Nemesis.

»Förväl I vänner, jag lemnar er
och drufvans fröjder de snöda:
mig locka kärestans ögon mer
och fagra läpparne röda.» —

Hos flickan satt jag i sommarqväll,
i vinterqvällen tillika,
ty ljuf var tärnan, och jag var säll,
vår kärlek gjorde oss rika.

Men hulda tjuserskan dock ej glömt
sitt släktes åldriga saga:
först gråta, smeka och kyssa ömt,
se'n hyckla, le och bedraga. —

»Hell eder vänner ännu en gång,
hell rankans glödande drufva!
Vi vilja fröjdas åt vin och sång
och än vår lefnad förljufva.»

Men nu mitt svar man mig återger:
»Förspild är frestarens möda:
mig locka kärestans ögon mer
och fagra läpparne röda.»

För ungmön vänskapens bud jag svek
och hämden kommit, den sena:
de andra fröjdas i älskogslek,
och jag är lemnad allena.

Autonomia.

Det finnes någonstads ett land
som ej på jorden har sin like,
der frihet, tryckt af inga band,
för spiran sjelf med rättvis hand.

Så säg: hvar finnes det, hvad kallas detta rike,
hvaba, hvaba?

Det landet, jo, det heter Autonomia.

En nådig kung i landet rår,
som vårdar friheten och hägnar,
ty märk, att friheten består
deri att kungen göra får
allt hvad han önska vill å kunglighetens vägnar.

Aha, aha —

det smakar just en kung i Autonomia!

Att göra rätt är kungens sed,
och ingen eger honom klandra,
ty styr han ock sitt land på sned
och statsmaskinen går ur led,
är skulden icke hans — den hvilar blott på andra.

Jaha, jaha,
det är en lycklig kung i Autonomia!

Han i sitt magnifika slott
som guden i sitt tempel fräs,
och går han utom dörren blott,
med trummor hyllas han och skott,
hans allerhögsta väg med idel blommor siras;
hurra, hurra,
då jublar hvarje själ i Autonomia!

En hvar får lefva der så fritt
och sörja bäst han vill för maten,
gå tvångsfritt klädd i svart som hvitt
och opåtaladt behålla sitt —
förstås emot att han betalar skatt till staten.
Trala, trala,
säll den, som blifvit född i Autonomia!

När lyckan skänker goda år
med ymnighet till lands och vatten,
samt pengar, så att det förslår,
det trogna folket lätt förmår
betala mer än förr — och därför ökas skatten.

Hvasa, hvasa,
är man ej fiffig nog i Autonomia?

Men ger ej åkertegen bröd
af brist på sol och himlavatten,
och lider stackars folket nöd,
som hotar rent med hungersdöd,
ja, då är staten pank — och därför ökas skatten.

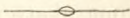
Åhja, åhja,
det kalkuleras fint i Autonomia!

Till skydd mot skada och förtret
der finnas äfven visa lagar;
men tvånget ökas ej för det,
ty den som har förmögenhet,
mot särskild bötesskatt gör allt hvad han behagar.

Haha, haha,
hur skönt att vara rik i Autonomia!

Men om en annan misstänkt är,
han strax i mörka cellen gömmas
att utan misskund sota der
för sina syndiga begär,
och efter uttjent straff — ransakas han och dömes.
Ack ja, ack ja,
den lagen är så sträng i Autonomia.

Men frihet finnes der så stor
som eljest ej i Södern,. Norden,
och folket, som derstädes bor,
i sin förtjusning svär och tror
att landet stamort är för friheten på jorden
Jaha, jaha,
se därför kallas landet Autonomia!

Älskarens lycka.

Hon är så ljuf, så söt och nätt,
min lilla älskarinna,
hon är liksom en älfva lätt
och öm liksom — en qvinna.

Tyvär likväl jag kan ej få
min vän om dagen skåda,
ty hon är rädd att sqvallret då
vår kärlek skall förråda.

Hon är så skygg, så rädd och blyg,
den lilla näpna skatten,
hon derfor också blott i smyg
besöker mig om natten.

Men då — hur vit är hennes barm
och hennes läppar röda,
hvad hon är eldig, öm och varm,
hvad hennes kyssar glöda!

Hon är så öm, min lilla skatt,
min nymf från eterströmmen,
hon kommer till mig hvarje natt,
men — ve mig! — blott i drömmen.

Befrielseverket i Bosnien.

(1878.)

Hör, trumman går i krigisk takt,
befälet ropar sitt: gif akt!
och det blir lif i hären.
En brokig österrisk trupp
i öppen fyrkant stält sig upp
med laddade gevären.

Är det ett vådligt företag,
en viktig marsch, ett blodigt slag,
som omsorgsfullt planeras? —
Åh nej, det är en lapprisak:
en stackars fången bosniak
skall blott arkebuseras.

Det är då en förhärdad bof,
som lömskt i mörkret gått på rof
och hemligt spionerat,
som skändat qvinnor, mördat barn,
kring gubbars strupe snott sitt garn
och fångar massakrerat? —

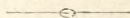
Nej, han till vapen gripit har
och gått i härnad till försvar
för lilla åkertegen,
som han af sina fäder fått,
som han med egen hand besått
och kallat stolt sin egen.

Han vet ej, att en konferens,
hvarom han ej hört talas ens,
bestämt hans hembygds öden.
När hären kom i ståtligt tåg,
i den en fiende han såg
och därför lider döden. —

»Skyldra gevär!» — Ja, skyldren I,
ty han fast lifdömd är dock fri,
då I blott slafvar ären.
Han stridde för sitt fosterland,
då I för sold, för rang och band
på ordres vapen bären.

»Lägg an! Ge fyr!» — En våldsam knall,
som följs af delinqventens fall
uti den öppna grafven.
Nu skyfflas mull derofvanpå,
och truppen enligt domen så
har fyllt de stränga krafven.

Den tappre fått sin trohets lön —
en pater mumlar fram en bön
och slutar den med amen.
Den tappre fallit som en man,
i häfden ära vinne han,
men österrikarn — skammen!

August Blanche.

(På tionde årsdagen af hans död.)

Svenska hjertan, egnen offergården
åt den man, som varmt I älska lärden:
»ej med klagan skall hans minne firas»,
minnet af de skatter han oss gaf,
nej, men minnets kransar skola viras,
och med dem skall när och fjärran siras
skönt den ädle mannens tysta graf.

Samhällslifvets brister, fel och lyten
blefvo snart hans friska humors byten:
när han sågs den fina gisseln fatta,
skarp att tukta, men i hjertat mild,
måste äfven den det gälde skratta
åt det myckna komiska, besatta
i hans fotografiskt trogna bild.

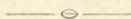
Och hans scengestalter skola minnas,
medan ännu svenska tiljor finnas,
löjen skänka oss och hållas kära
i en efterverld af stora, små;
och hans bilder fjärran från och nära
skola skänka oförgänglig ära
åt den skald, som kunde teckna så.

För de undertryckta, för de svaga
öfverallt parti han måste taga:
såg han, hur en grym despot förödde
folk och länder på vår sköna jord,
såg han, hur i fjättrar offer blödde,
harmen i hans mannahjerta glödde,
harmen ljungade i mannens ord.

Öppet mer än andra han bekände
själens hat till vilda krigs elände,
mer än andra älskade han freden,
men den fred, som höfs ett manligt folk,
och när hemlandskärleken till leden
skaror kallade från fjället, heden,
frihetskämpen var dess främste tolk.

Lågande för Sveriges land, det kära,
för dess forna storhet, för dess ära,
minnet väckte han, som tycktes domna,
af vår siste hjeltekonungs drag;
och när han sin gerning fått fullkomna,
blef det honom sist beskärdt att somna
på vår siste hjeltekonungs dag.

Må hans bild med minnets kransar siras,
ej med klagan skall hans dödsdag firas:
svenska hjertan, I som skatta lärden,
hvad han varit, hvad han eder gaf,
svenska hjertan, bringen offergården
fromt i festlig sal, vid stilla härden
till den ädle mannens tysta graf!

Verldsfränderna.

Den strålände solen i flammor går ned,
och aftonen kommer med hvila och fred;
det skymmer allt mer öfver land, öfver vatten,
i vester förbleknad är rodnaden snart,
men råder än mörker i jordiska natten,
på himmelen glänser den gyllene skatten
af tallösa stjernor, som tindra så klart.

Der skimrar i söder en gammal bekant
en frände till jorden, en solens drabant,
som rödletta strålarne helsande sänder
till aflägsen vän på sin ilande färd:
det är ej en fackla, som gagnlöst sig tänder,
det är en förening af sjöar och länder,
en skiftande, blomstrande, lefvande verld.

Förgängelsen härjar der uppe som här,
för lifvet förstörelsen vilkoret är;
den spirande brodden der frodas och knoppas,
slår ut sina blommor och sätter sitt frö
begjuten af daggen, som perlande droppas,
förnuftiga väsen der tvifla och hoppas,
de födas, de mogna, de åldras och — dö.

I okände vänner i rymderna blå,
väl äro vi skilda, men fränder ändå:
om dagen, den mulna så väl som den klara,
er lyser vår egen välsignade sol,
och ses hon i vest under synranden fara,
beundren I stjernornas härliga skara,
som vimlande kretsar kring himmelens pol.

I pröfven på vexlande skiften som vi,
och slaf är den ene, den andre är fri.
I glädjens, I jublen, I sörjen, I liden,
er lefnad har vår, den har sommar och höst,
mot nöd och bekymmer I kämpen och striden,
från tryckande band I befrielse biden
och vänten af himlen hugsvalande tröst.

Er väg går som vår ifrån mörker till ljus,
till andarnes verld från materiens grus;
ert hjerta som vårt under sorgerna blöder,
I vacklen, I tröttens af oro och kif,
men äfven hos eder dock pröfningen föder,
I okände vänner, I fränder, I bröder,
ett fröjdande hopp om evinnerligt lif.

Och kärleken herskar der uppe jemväl,
den kärlek, som själ binder samman med själ,
den kärlek, som rikast ger lefnaden dager,
som brudgum förenar med älskande brud,
den offrande kärlek, som allting fördrager,
som allt mäktar gifva men ingenting tager
och leder sitt ursprung från verdarnes Gud. —

Der sväfvar en skyvägg, en skymmande, grå,
men stjernan är kvar bakom molnet ändå
och fränderna äfven, som stappla och fela
men likväl stå upp under vandringens lopp,
gemensamma länkar med oss i det hela,
beslägtade, tänkande andar, som dela
vår längtan, vår kamp, vårt odödliga hopp.

Lohengrin.

Jag sof och drömde: mannaskaror drogo
i praktfull rustning ut på härnadsstråt,
jag hörde åskans dån och harpolåt,
på gyllne sköldar blanka klingor slogo.

Små englahufvuden så ljufligt logo,
och ungmön, fager i sin bröllopsståt,
om sällhet sjöng — och smälte bort i gråt,
när tviflets andar öfverhanden togo.

Det tjusade, det bländade mitt öga
med glans från jordens rund och himlen höga,
ett skimmer af smaragd och af rubin. —

Jag vaknade, ty jag blef störd af hopen,
applåderna och höga bifallsropen:
jag hade skådat Wagners Lohengrin.

In Tyrannos!

(Med anledning af de upprepade mordförsöken på ryske kejsaren.)

Du svaga verld, hvi häpnar du och undrar
på dystra sägnerna från czarens jord?
Du vet, hvarför den gömda ligan dundrar
sin krigsförklaring fram i vilda ord
och samhällskroppen obarmhertigt plundrar
på sömnens ro med öfvervåld och mord.
Nej, undra förr, att det så länge dröjde
förr än af lif ett tecken slafven röjde!

Naturligt, att en hop af maskar krälar
i musklerna på en förruttnad kropp,
att bland förtrampade och usla trälar
blott uslingar omsider fostras opp,
att denna skara undertryckta själar,
som ingen framtid eger, intet hopp,
ej känner bättre sätt att rädda folken
än bruket af revolvern eller dolken!

Sin boja konvulsiviskt jätten skakar,
hans lungor flämta i en luft så qvaf,
och fängelset i fogningarna knakar,
der lefvande han fått en dyster graf.
Gif akt, om bygnaden i spillror brakar
och alla kedjor sprängda falla af,
att ej det ras, som fången sist förlossar,
på samma gång hans grymma bödlar krossar!

De skrämde väktarne med ifver hasta
i ängslig bäfvan för sin egen makt
att göra cellens väggar dubbelt fasta
och ställa utanför en dubbel vakt
samt än med trefaldt tyngre jern belasta
den farlige, som man i bojor lagt;
men jättens krafter kanske tiodubblas,
och då är murens styrka blott en bubblas.

Det gagnar ej att flarn i vägen ställa,
när strömmen brusar fram i vredesmod,
ty högre då hans böljor skola svälla
och följen ändtligt bli en syndafloed.
Man fåfängt dämmer frihetsdriftens källa
med slagna frihetskämpars gjutna blod;
men i dess flöden, i dess öppna fåras,
man undre ej, om blodet sedan spåras.

Förgäfves en gång kättarbålen brunno
till vantrons nöje eller tidsfördrif;
förgäfves alla röda strömmar runno,
när våldet hväste bila, svärd och knif:
martyrerna i sjelfva döden vunno
en seger, som de köpte med sitt lif.
Det hjälper ej att sanningen förneka
ens om på glöd man vill dess vitnen steka.

Vill du af menniskan ett vilddjur göra,
stäng henne som ett vilddjur in i bur,
och hon skall rasa, yra och förstöra
till nesa för sin menskliga natur,
hon skall förnuftets röst ej längre höra,
så snart som hon förnedrats till ett djur.
Men I, som väktare vid burens ären,
för hennes brott er del af skulden bären!

Försöken blott att låta strömmen flyta
i ro, och han skall flöda jemn och klar,
besudlen ej den sköna jordens yta
med blodig hämd, som ingen gagnat har!
Försöken sjelfva offrets bojor bryta,
och trälen dör, men menniskan står kvar,
om lagens helgd skall fången öfvertygas,
för mörkrets gerningar skall mannen blygas.

Onödig sorg.

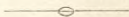
Visst är det brukligt att sörja vid griften,
sörja de vänner, som hädan ha gått
och efter vexlande tider och skiften
hvila i grafven på sistone fått.

Ofta dock människor sörja och klaga,
hänga sitt hufvud och gråta sin sqvätt,
just när de egde all orsak att taga
sorgen och saknaden tusan så lätt.

Så är man genast i byar och städer
fink att betyga den djupaste sorg,
hvar gång en herskare till sina fäder
gått ifrån krona och konungaborg. —

Hvad, är ej kungssorg den största som finnes,
ges väl en annan ens hälften så svår,
bör det ej djupt gå nationen till sinnes,
när majestätet är lagdt uppå bår? —

Nej, som förlusten i ty fall är ingen,
sorgen bör rätta sig ock efter den:
lemnar en konung de jordiska tingen,
har man ju genast en annan igen.

Mellan skurarne.

Allt sedan Noak steg in i arken
och himlaskurarne sköljde marken,
tills hvarje »levvande lif» förgicks,
jag tror att aldrig vår jord från ofvan
fått så pass mycket af den guds gåfvan,
som nu på sommarn till godo »ficks».

Visst är det lätt att sitt värf bedrifva
(helst om man mjölnare råkat blifva)
när man får vatten uppå sin qvarn;
men öfver hufvudet ta sig vatten,
det är riskabelt som bara katten
för ålderstigna så väl som barn.

Förstås, vi sjelfva i anletsdragen
sett mulna ut liksom sommardagen
till följd af dessa fatala bad,
ty strömmar vatten från tån till toppen
och går man våt in på bara kroppen —
min själ, det lätt är att vara glad!

När spelman stämde fiolens strängar,
och glada pigor och raska drängar
kring hvarje majstång begynt sin sväng,
sin vinge regnguden täcktes skaka,
omintetgjorde midsommarsvaka
och körde dansarne bums i säng.

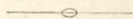
Man tänkte festa den långa natten
och bli, förstås, lite' grand i hatten
bland friska viljor på Bellmans dag;
men flöt än nektar i vinskänkstratten,
nog fick man mera ändå af vatten
från himlakällarens nederlag.

Fruentimmersveckan af gammalt känd är,
som gröna tegar och dystra gränder
beständigt ger en försvarlig dusch,
och med det ödet man får sig nöja,
ty qvinnoviljan kan ingen böja,
men gå i dyn se'n och traska — usch!

På sommarnöjena — jo, jag tackar:
när bäckar sqvala i alla backar
och pussar djupa som sjöar stå
på alla vägar och blomsterängar,
nog får man roligt för sina pengar,
nog har man nöje af sommarn då!

I unga kära, gån ut och svärmen
i trots af qualmet och rötmånsvärmen —
Augusti månsken I älsken ju;
men glömmen likväl ej paraplyet,
om nedan lockar er eller nyet,
ty skyn är säkert ej läns ännu. —

Och blef nu visan för vattenhaltig,
dess rimbeklädnad för skral och paltig,
är det den regniga sommarns fel,
ty när det slaskar om da'n och natten,
så är det gifvet, att ock af vatten
får poesin sin beskärda del.

”Värfvad stam.”

(1877.)

Det ljungar så hotande fjärran i Öster,
och varnande tala profetiska röster
om faran, som en gång tör nalkas vårt land;
men dåraktigt är att om dagen se spöken,
att tala om elden, så snart man ser röken,
och refva för stormen i sigte af strand.

Om likväl en gång här blir fara å färde,
så veta vi skatta den jemt till sitt värde
och låta ej stridsropen störa vår fred,
ty lätt kan man skaffa gardister i nöden,
som kämpa med fröjd och med lust gå i döden,
om blott man har mynt att betala dem med.

Och penningar ha vi att krigare värfva
till skydd för den teg, vi af fädren fått ärfva
och hoppas att lemna åt kommande slägt;
ty fri har den varit och fri skall den blifva,
så länge här finnes en styfver att gifva
till bränvin och tobak åt svärjande knekt.

Vi tvistat om sättet att bäst oss försvara,
men när vi blott äro med det på det klara
och hunnit att *värftva* en stående här,
skall den nog med lätthet hvar fiende mota,
som djerfves att titta hit öfver och hota
vårt fosterlands klippiga stränder och skär.

Kom ryss eller preussare, kommen då båda:
här vänta er mödor, strapatser och våda
till prof för ert prisade krigaremod;
I skolen förnimma, hvad män kunna göra,
som fått sin betalning att huggaren föra
och gjuta för solden sitt varmaste blod.

För pengar man kan sig bekläda och nära,
för pengar man köper sig heder och ära,
för pengar man får, hvad man helst har befallt;
men att man med penningar kan sig försvara
och undgå de mördande stridernas fara,
det är och förblir dock det bästa af allt.

O Svea, vår moder, du »drottning i Norden»,
vi veta, att allt du oss gifvit på jorden,
och villiga äro att gälda vår skuld.
När du är i nöd, vi betala vår lega
och offra hvad kärast i verlden vi ega:
vårt ärligt förvärfvade, dyrbara guld.

Scepticism.

När stolta furstar för hvarann bedyra
med många fraser, kanske mången ed,
att de blott önska sina riken styra
i allsköns sämja, enighet och fred,
kan det måhända *ej* ett tecken vara
dertill, att de just söka giltigt skäl
och läglighet att med den minsta fara
hvarandra fejd på lif och död förklara;
men tviflar någon, gör han deri väl.

När frie män de stores ynnest söka
och springa ifrigt många trötta fjät
i ändamål att sina ryggar kröka
ödmjukligen för maktens majestät,
det låter sig nu visserligen tänka,
att *ej* det sker i väntan rätt och slätt
att någon liten stjerna sig skall sänka
på deras bröst och der så fagert blänka;
men om man tviflar, sker det med all rätt.

När en apostel, räknad bland de »väckte»,
förbannelser i massa slungar ut
och dömer hopplöst ett förderfvadt slägte
till qval, som aldrig, aldrig taga slut,
kan det väl tänkas, att de fromma rönen
till själars frälsande ur syndens dy
med ordet, sakramenten eller bönen
ej manas fram af den kontanta lönen;
men skäl att tvifla ges det *ej* förty.

När en, som blott på sina skatter tänker
och ökar dem med orätt eller rätt,
en vacker dag dock några fyrkar skänker
till »milda stiftelser» på öfligt sätt,
är det väl möjligt, att han *icke* fikar
allenast efter — pressens tacksamhet,
som i en prålände notis predikar
om hans barmhertighet mot arma likar;
men den som tviflar har nog skäl till det.

När en matrona kärlekslöst fördömer
ett stackars barn, hvars skuld hon *icke* vet,
på samma gång hon skrytande berömmar
sin egen ungdoms dygd och ärbarhet,

har hon, hvars tunga så med domen hastar,
kanhända *icke* syndat vida mer
än den, som nu hon obarmhertigt lastar
och på hvars fel hon första stenen kastar;
men tviflar man, ej utan fog det sker.

När ungmöns hjerta tyckes ointagligt,
när hon för kärleken sig visar kall,
fast som en liten krypskytt Amor dagligt
försöker bringa tjuserskan på fall,
det möjligt är att *ej* den sköna hycklar
det motstånd, som hon blinde guden gör,
att *ej* hon med sin egen längtan gycklar
i höpp att sälja dyrt sitt hjertas nycklar;
men tviflar älskaren, han lyckas tör.

När primadonnan thespiskärran lastar,
hvars ankomst ängsligt bidas af en verld,
och från en seger till en annan hastar
mer ärofull än vunnes den med svärd,
så är det tydligt, att ur snillets åder
han strömmar blott, sirenens fagra sång,
som *ej* ett ytligt sträfvande förräder
att vinna pengar bara och applåder;
dock har man rätt att tvifla någon gång.

När fru Fortuna, som det stundom händer
— ty nyckfull är hon, som en dödlig fru —
sitt blida anlete ifrån oss vänder
och hyllar andra vänner i ett nu,
kan det väl hända, att hon ej blott leker,
ty ingen blir på hennes infall klok,
det kan väl hända, att hur än man smeker,
den flygtiga man *ej* på nytt beveker;
dock tviflar den, som icke är en tok.

Trogen kärlek.

En hjelte älskar vunna segrars ära,
en patriot sitt »dyra fosterland»,
banditen älskar plundring mord och brand,
en jesuit sin »ofelbara» lära.

För månskenstufer svärma jemt de kära,
en biltog drömmer om sin hembygds strand,
en fåfång narr om stjernor eller band,
en mö om ringen, som hon hoppas bära.

En moder älskar barnet i sin famn,
den vilsne seglaren en säker hamn
och båken, som till målet honom lyser.

Men ingen kärlek, som man nämna vet,
går upp i styrka eller trofasthet
mot den författarn till sitt opus hyser.

Droppen.

Från en skimrande kaskad
en liten droppe stänkte,
föll ned och på en blommas blad
i tusen färger blänkte;
dess nya boning var så grön,
och sommardagen var så skön
med böljors solskensglitter
och foglars glada qvitter.

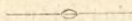
Mot himlen full af undran såg
den lilla blommans droppe
och drogs så mäktigt i sin håg
till blåa sjön der oppe;
ur doftrik famn han sakta smög,
han höjde sig så lätt, han flög
ett andeväsen vorden
dit upp från låga jorden.

Bestrålad ljuft af himmelsk glans
i etherns klara bölja
den spåde anden fick i dans
en skara fränder följa;
der lekte de och lekte mest,
när alla stjernor höllo fest
i tysta aftonstunden
på dunkla himlarunden.

Och stjernorna ifrån sitt hem
i azurblåa tjällen
så vänligt vinkade till dem,
hvar gång det led till qvällen.
Då längtade från molnens höjd
dit upp till deras högre fröjd
i sälla stjernelanden
den lille vattenanden.

Men solen drog sig långsamt bort
till andra himlazoner,
och vinter rådde innan kort
i luftens regioner.
Det blef så ängsligt, dystert, kallt,
och anden fick en ny gestalt,
som jord och himmel båda
på en gång sågs förråda.

Han fick ej mer i etherns haf
sig fritt och luftigt svinga,
han föll hit ned i skepnad af
en lätt kristallisk flinga.
Men i den stjerngestalt han fick
ännu sig röjer för vår blick
den sista minnesgåfvan
af vännerna der ofvan.

Andra tider, andra seder.

Våra hednafäder slogos
fordomdags med kraft och håg,
strandhugg gjordes, byten togos,
af sitt mod de tappre drogos
ofta ut på vikingtåg.

Raske svenner tvehandssvärden
svängde med förfaren hand,
hjelten upptog skattegården
djerft i nästan halfva verlden,
spridde skräck i fjärran land.

Hördes segerropen skalla,
var den tappres ära stor,
större var det dock att falla
och få rida främst bland alla
hem till Oden, Frej och Tor.

Men när styrkan kändes svigta,
kraften svika gubbens arm,
skalden fick hans dråpa dikta,
gamle kämpen trygg lät rikta
spjutet mot sin egen barm.

Eller ock försöktes sprången
öfver ättestupans rand
för att uppnå jättespången
— Bäfrast nämnd i skaldesången —
som bar hän till Valhalls land. —

Säg mig, hvarför ej den seden
längre kommit att bestå:
ha de nya ätteleden
blifvit klemiga af freden,
är man fegare än då?

Nej, men nu är ej af nöden
sådan öfverdådig lek:
tröttna vi på lifvets öden,
ha vi för att finna döden
läkare och apotek.

Diogenes.

Diogenes var i Athenarnes bygd
en vis utaf yppersta sorten:
af nödvändigheten han gjorde en dygd
och slog sig på läsaressporten.
I ungdomen var han en munter garçon,
som viste att njuta och friskt lefva bon,
men när det var upprymdt i ladan,
han lärde sig visdom af skadan.

Så länge der fans i hans källare vin,
han rumlade veckan i ända,
och slutet blef snart ekonomisk ruin,
som ännu i dag det lär hända.
Men då af *princip* blef han absolutist,
skref in sig i »Seger och strid», tror jag visst,
gick nykter om dagen och natten
och nöjde sig bara med vatten.

Ett stenhus vid aristokraternas-torg
med stall och små ponnies vid krubban
han egt, men förnam utan ringaste sorg
att huset fick gå under klubban.

Fastaget, som sist han med vännerna tömt,
till bostad han tog, och palatset var glömdt;
se'n bodde han nöjd i sin tunna,
fast trångt som i cellen en nunna.

Kostymer han tagit, bevars, från Paris
— det dugde ej annat åt snobben —
var »vräkig» på alla upptänkliga vis
och hånlog föraktligt åt mobben.

Men när han spelt bort sina gentlemansplagg,
han kände ej därför i samvetet agg,
gick stolt som en furste i trasor
samt nötta och glappande hasor.

Den tiden hans namn gick som guld i hvar bank,
då äflades damer att tjusa'n,
men när han till sist var på dekis och pank,
så gåfvo de jemt honom tusan.

Likväl han för den skull ej hjertnupen blef,
mot lasten han då propaganda bedref —
ty märk, att det hörde till tonen
att verka för »Federationen».

Så blef han, fast ansedd högst illa förut,
för visdom och dygder beryktad
och fick sig en vård och ett loftal till slut,
när en gång hans bana var lyktad. —
O du, som af njutning ditt lystmäte fått,
om fabelns moral du iakttager blott,
för synden man aflat dig gifver
och ärad omsider du blifver!

Kontraster.

På aftonhimlen månen skred
och öfver gröna ängar spred
sin klara silfverglans;
beskuggad rundt af björk och al
låg festligt smyckad som till bal
en nätt, förtjusande lokal
för elfvors dans.

Belyst af milda strålars flod
vid fönstret *hon* allena stod
liksom försänkt i bön;
med blickar svärmande *hon* såg
på aftonskyars ljusa tåg
och skimret, som så ljufligt låg
på ängen grön.

Till flickans sida *han* då smög,
och öfver hennes kinder flög
en rodnad, ljuf att se.
Med ett *han* hennes panna kyst,
så hvit som på en marmorbyst,
och hviskade så tyst, så tyst:
»Du lilla fé!»

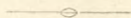
* * *

Ett sömnigt skimmer lampan spred,
som föll i dunkla strimmor ned
på salens vida golf;
från väggen hördes klockans pick
med evigt samma tack och tick
beteckna hvar sekund som gick ...
nu slog *hon* tolf!

Belyst af lampans dunkla sken
satt *hon* så trött i kanapén
och sakta nickade;
men upp ur sina drömmars natt
i hvar minut hon åter spratt,
och mot den stängda dörren matt
hon blickade.

Nu ljuda steg om icke förr!
Och *han* klef inom salens dörr
med föga stadigt knä.
Hon mätte honom med en blick,
som längre än till ytan gick,
och välkomsthelsningen han fick:

»Ditt stora — nötl!»

Guldåldern.

Att tiden går fort, är ej vanskligt att finna, och vill man blott närmare saken besinna, lär det ej förundra i ringaste mån, då tid ju det samma som pengar lär vara, ty det vet en hvar hur kontanterna fara, trots alla försök att på styfrarne spara, så knappt man kan få ens kredit eller lån.

Det finge väl ändå gå an, men det jämras tillika deröfver att tiden försämras, och det torde vara ett faktum, gunås. Till ondt sjelfva tidsandan lockar och tubbar, de unga man påstår i förtid bli gubbar och likna på håret förtorkade stubbar — ett tecken att ej just på fädren vi brås.

Så ny är dock händelsevis ej vår klagan,
det vitnar till fullo den urgamla sagan
om gyllene ålderns förlorade tid:
för silfret fick guldet ju snart retirera,
tills kopparen senare kunde passera,
och jernet på sistone börjat regera,
som nogsammt förnimmes i örlig och strid.

Om ålder på ålder så der måste följa,
precis som i verldshafven bölja på bölja,
kanhända vi snart kunna vänta en ny.
»Och denna?» — Ja, derom ej ens man kan drömma,
men skulle en tanke i sagan sig gömma
och får efter anförda tecken man döma,
så blir det en ålder af tenn eller bly.

Den utsigten djupt måste gå oss till sinnes —
men vänta, en annan historia finnes,
som blir våra önskningars fäste och värn:
för långliga tider till baka i Sparta
(från »qvinta» vi minnas det ju eller »qvarta»?)
man nyttjade penningar tunga och svarta,
som slogos, horribile dictu, af jern.

Nu fråga vi den som vill klaga nödvändigt:
har myntet se'n dess ej förbättrats beständigt
från koppar till silfver, från silfver till gull?
Hvem räknar för penningar fattiga slantar?
Ej den som i bordet måst slå sina vantar,
knappst den ens, som skjortan af kroppen förpantar,
och allraminst de som ta skatt eller tull.

Nej, gyllene myntet valutan förmedlar
(naturligtvis tänker jag här ej på sedlar,
som endast vi fått för bekvämlighets skull).
Om guld vi nu anse för penningar bara,
men tid skall det samma som penningar vara,
så ha vi vår slutsats, den enkla och klara,
att tid måste vara det samma som gull.

O tid, dina år kan du bära med heder
och nådigt på flyktade åldrar se neder,
en gyllene tid just i sanning är du!
Förtrösten I alle, som sörjen och klagen,
det tryckande korset med tålmod dragen:
ännu till en slant ej vår tid blifvit slagen,
ty midt upp i guldåldern lefva vi ju!

Auf Wiedersehen!

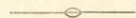
»*Wir sehen uns wieder*» jag nickade gladt
och kyste min flicka, den ömma,
så gick jag att under en trändiger natt
om kärestan vakande drömma.

»*Wir sehen uns wieder*» jag sade ändå,
när afsked vi sörjande togo,
jag tårarne kyste från ögonen blå,
som hoppades åter och logo.

»*Wir sehen uns wieder*» jag sade med hån,
då hjertat höll gille med qvalen,
jag tänkte på skriftens förlorade son
och kyste — den fyllda pokalen.

»*Wir sehen uns wieder*» — så drömmer jag än,
när hjertat begynner att klaga; —
det är ju så ljuft att med hoppet igen
den tviflande anden bedraga.

»*Wir sehen uns wieder*» jag salig en gång
får hviska när dödstimmen lider;
hvad gör det om väntan är sorglig och lång?
I himlen *wir sehen uns wieder*.

Spånen.

Från en källa skyndar ystert käck
mellan stenar fram en liten bäck,
hoppas utför klipporna i språng,
vet ej hinder, känner intet tvång.

Vredgad, sansad, grumlig eller klar
utan hvila till sitt mål han far,
brådt han har, till hafvet skall han ned —
lilla spånen måste följa med.

Viljelöst af snabba hvirflars ring
oupphörligt spånen föres kring,
vet ej hvadan eller hvart det bär,
följa, följa blott hans öde är.

Andra flöden skynda till i mängd,
göra sällskap genom blomrik ängd,
och af källans bäck med ystert mod
blir så småningom en mäktig flod.

Floden strömmar jemn och allvarsam,
spånen simmar lugnt på ytan fram,
fast af ingen aktad, känd af få,
stilla följer han sin våg ändå.

Mellan brustna klippor floden går,
plötsligt randen af en afgrund når,
skådar djupet och med raseri
öfver branten kastar sig deri.

Böljan kokar, löses upp i skum,
dånnet skakar sprängda klippans rum,
spånen rycks i djupa svalget ner,
sjunker, slukas upp — och fins ej mer.

Jo, han synes, dyker upp igen,
simmar fram på lugnad bölja än;
är hans jemna vandring långsam ock,
framåt går det, ständigt framåt dock.

Floden hinner färdens mål till slut,
skyndar sig i oceanen ut;
ingen vet, hvar lilla spånen fins,
att han funnits ingen längre mins.

Men han fins dock, han är ännu kvar,
blir ej åter det han fordom var,
men hvad mål som än af honom nås,
ej den ringaste atom förgås.

Lifvets värde.

Ville du från vaggan åter börja
lefva hela lifvet om på nytt,
le och gråta, fröjda dig och sörja
än en gång liksom i tid som flytt?

»Mången bitter tår mitt öga brände,
månget sår jag fick i lifvets strid:
för den sorg som ofta hjertat kände
önskar jag ej åter flyktad tid.» —

Ville du att dagen aldrig bådat
jordisk lycka, jordisk sorg åt dig,
att ditt öga ljuset aldrig skådat
eller foten trampat livvets stig?

»Många ljufva fröjder hjertat njutit,
mången lycklig stund mig livvet gaf:
derför önskar jag ej tid som flutit
spårlöst gömd i evighetens haf.» —

Ville du på jorden ständigt bygga,
ständigt så och skörda åkerns land,
ville du att här vi lefde trygga
för den stränga dödens kalla hand?

»Många dunkla gåtor livvet sparar,
fåfångt här vi söka tyda dem:
evighetens morgon allt förklarar,
bortom grafven är vårt rätta hem.» —

Ville du att döden finge sända
nu sin maning om din sista färd,
att från stoftets bo du måste vända
sjelf en ande hem till andars verld?

»Mången gerning återstår att göra,
mången dyrbar pligt att fylla än:
när jag fått mitt dagsverk genomföra,
komme döden som min bästa vän!»

Furstekongressen.

Att käckt på marmor- och parkettgolf trippa
bland maktens, ärans, härlighetens män,
bland dryga hennes nåder, fröknar sippa,
det har, gunås, min lott ej blifvit än,
och intet nådens vedermåle hann mig;
men här om dagen likväl jag befann mig
bland krönta hufvuden på en kongress,
om också blott i fantasiens rike,
der verskonstnärn är verldseröfrarns like
och fritt plebejen umgås med nobless.

Från skilda tidehvarf och dito länder
tre, fyra ädla furstar sammanträdt,
som hade sport, hvad nu på jorden händer
och hur man der förtrampar lag och rätt.

Beslutna deras majestäter voro
att pröfva »tidens kraf och tidens oro»
och, om det gälde, råda bot på dem;
ty våra dagars frihetsäflan snöda
kan frambesvärja till och med de döda
från salighetens eller plågans hem.

Den store *Alexander* hördes tala:
»Ej var jag blödig — ej ens när det gält
att skörda menniskor i största skala,
som klöfver skördas på ett åkerfält;
men ömka måste jag dock ryske ezaren,
ty upprorsspöket, grinande som blaren,
ej lemnar honom en sekund i fred,
och hvarje Solowjeff så gerna ville
dra i förderfvet som en annan kille
det sämsta kortet — och det bästa med.»

Då inföll *Cæsar*, Romas imperator:
»Jag var ej känd att sakna ruter jag,
och ändå föll jag som en gladiator
för mördarligans hugg en vacker dag.
Men upprorslystnad är ju en tellurisk,
en menskelig drift — om icke rent af djurisk,
som aldrig qväfvas kan bland jordens pack.
Nej, populus och pöbel qvittar lika,
och fast vår herskarpligt vi aldrig svika,
bli attentater dock vår enda tack.»

Och *David*, judakungen, täcktes svara:
»Ack, än jag mins min stackars Absalom,
som värfning tog bland nihilisters skara,
men också fick sin dom af herranom.
Och äfven czaren, efter hvad man säger,
en Absalom i äldste sonen eger —
dock må han skattas lycklig att ändå
i Loris Melikoff ha fått en Joab,
som nog på dessa snöda barn af Moab
trots en Mladetskis likar bugt skall få.»

Sist frankers konung *Charles* steg upp och sade:
»Visst var jag litet vriden fordomdags,
men det var nihilismens korp, som hade
skrämt mig från vettet med sitt hesa krax;
och skall vår vän, den ryske Alexander,
— i upprorsflammorna en salamander —
ej blifva tokig sist så väl som jag,
så låtom oss i fält tillsammans rycka
och dem, som Herrans smorde så förtrycka,
tillintetgöra i ett enda slag!»

Nu ropet »i gevär!» från gården hördes
samt — takt och tu! — ett regementes tåg,
gevären rasslade och trumman rördes,
och snart från salens vestibul jag såg
en knekt och derpå två och tre och fyra
och ännu fler förbi sin kosa styra;

det var en ståtlig martialisk flock,
en brokig en med hillebarder väpnad,
som plötsligt till min lätt förstådda häpnad
ett tusenstämmigt härskri höjde, och —

Och jag spratt upp. »De blyga ljusen» brunno,
fast hvart och ett till stump förvandladt var,
och bäckarne, som öfver bordet runno,
var allt som än af fludium fans qvar.
Jag stirrade omkring med blickar yra,
i Adolf Fredriks torn slog klockan fyra,
men tyst det var som vid en öde strand,
der nyss bland glada vänner jag fört ordet:
allena satt jag qvar vid priffebordet
med alla fyra kungarne på hand.

Kärleksvår i vinterqväll.

Bakom molnens guldbelagda ränder
blickar månen stilla fram och sänder
magisk trollglans öfver land och sjö,
speglar af sitt anlete i taket
till det kalla, tysta sjögemaket,
strör demanter öfver bländhvit snö.

På kristallens fält, det spegelklara,
ses ett par i vinterqvällen fara
under muntra skratt och ystert glam;
stålsko blank i månens strålar skiner,
lätta släden under farten hviner,
der han flyger med den sköna fram.

Är det blott den friska aftonvinden,
som ger ungmön denna färg på kinden,
målar den så helsovarm, så röd,
är det blott den snabba färdens nöje,
som ger munnen detta fina löje,
tänder dessa klara ögons glöd?

Nej, små hulda amoriner följa
med på färden öfver stelnad bölja,
hviska ljufligt i kärvännens röst,
och på deras halft förstådda maning
som en himmelskt salig dunkel aning
vaknar kärleken i hennes bröst.

Den undergörande madonnan.

I ett gammalt vördadt kloster
funno munkarne till sist
att på bara *Pater noster*
lefver man ej fri för brist:
vin och läckerheter tröto,
deras räntor mer ej flöto
in så jemt och rikt som förr,
nöden stod för klostrets dörr.

Alla fäder hos sin prior
trädde samman då i grupp
och till alla slags Marior
fromma böner sände upp.

Derpå konferens de höllo,
och de flesta röster föllo
på förslaget af en klerk
att sig slå på underverk.

Sagdt och gjordt. I klosterkyrkan
fans en skön madonnabild,
föremål för ortens dyrkan
såsom helig, god och mild.
Men en dag bland hennes kunder
spordes, att en följd af under
hon förrättat nådefull
för de fromma fäders skull.

Genast blef det luft i luckan!
Den som var af plågor tård,
den som under qual och suckan
genomsläpade sin verld,
halta, blindade — kort sagdt, alla
måste helgonet åkalla,
folk från vida skilda håll
kyste hennes klädningsfäll.

Och för hjälpen ej de glömde
rika offer bringa fram,
hvarför klostrets munkar, dömde
nyss att såsom får och lam

nästan ut på ängen beta,
blefvo frodiga och feta,
trifdes godt och fingo hull,
pris ske helga modrens gull!

Så en dag bland många andra
sågs en usling nästan lam
mödosamt på kryckor vandra
fram till kyrkans höga dam,
och i drägt som smutsen höljde
närmast i hans fotspår följde
tätt en stackars döfstum man
för att botas äfven han.

Plötsligt sågs den »lame» slunga
kryckan från sig desperat
och med slag bastanta, tunga
öfverfalla sin kamrat,
som sitt bästa gjorde äfven
i att trumfa på med näfven
och fast »stum» med mången ed
störde kyrkans helga fred.

Det var ett infamt spektakel
profanerande för tron!
Priorn, brödernas orakel,
kom i egen hög person,

tystnad bjöd och sporde skälet
till det gudsförgättna grälet,
då den »lame» ordet tog
flinkt och saken föredrog:

»Jo, i mina fickor grep han
just i detta ögonblick
och de usla styfrar knep han,
som i går af er jag fick
för att här en sjukling spela
och mig vackert låta hela.
Fromme pater, döm nu oss:
hade jag ej skäl att slåss?»

Dröm och verklighet.

Den unge Hektor drömde natt och dag
på skolans bänk och vid den lugna härden
att åt den Gud få egna offergårderna,
som delar segrar ut och nederlag.

Han drömde om att få i blodigt slag,
der man på allvar pröfvar skarpa svärden,
med stolta bragder öfverraska världen
och skära lagrar efter sitt behag.

Men ungdomsdrömmar, fastän angenäma
och för vår egenkärlek rätt beqväma,
realiseras sällan fullt till sist.

Det erfor också snart den djerfve kaxen,
ty svärdet blef hans vapen ej, men saxen:
med andra ord, han blef — en publicist.

Vivisektionen.

Hvilka rysligt hemska läten, qualda stämmor skria,
tjuta —
säg, kanhända innesluta vetenskapens herskarsäten
uslingar, som måste lida grym tortyr för grymma
brott?
Nej, det är blott djur som qvida, djur som fåfångt
döden bida,
der de sargas, sönderskåras och af lågorna förtäras
eller småningom förhungra — det är hela saken blott!

Du, som ryser — om du frågar bödeln, som de arma
plågar,
hvarför slutna lärosalen är ett hem för afgrundsqualen
och hur sanningen kan vitna genom detta jammerskri,
kanske 'ler han hånfullt bara, kanske skall han ock
förklara:
»Endast så kan vetenskapen göra bruk af sina vapen
för att segra öfver mörkret och en forntids barbari.»

Åh ja, jesuiten kände konsten ock att sig försvara:
när han kättarbålen tände, var ju ändamålet bara
att de vilsna fåren lära vända om i kyrkans famn;
när han uppfann tusen arter djefvulskt grymma
hemska marter,
lät på ässjan kolen glöda, värmdede bödelstänger röda,
skedde det till Herrans ära och i Jesu Kristi namn!

Nej, du mörkrets man, som täflar framgångsrikt med
dessa djefflar,
dem en forntids vantro skapat, du som sinnrikt efter-
apat
medeltidens bödelsdrängar — domen skall dig en
gång nå!
Egde du än Stentors stämma, kraftig nog att härar
skrämma,
och en domsbasun tillika, för att kring all verlden
skrika:
ändamålet helgar medlen, är och blir det lögn ändå.

Njut du fritt och skörda lönen för de många vackra
rönen,
fången i ditt högmod's villa fortsätt du att göra illa,
hopa brott på brott och hopa derigenom fynd på
fynd —

hvarje man och hvarje qvinna, som har fått ett känsligt hjerta
ömmande för andras smärta, må af harm och vrede
brinna
och med rättvis afsky ropa: du begår en gräslig synd!

Är *det* vetenskap, som bildar sina vänner om till
vildar,
lär dem kannibaliskt njuta, när af smärta offren tjuta,
lär dem fråssa i sin grymhet som en österländsk
satrap —
bort, ja bort då med en lära, som kan slika frukter
bära,
menschligheten den förbanne och för evigheten stanne
i Gehennas afgrundsgap denna afgrundsvetenskap!

”Imprimatur.”

(Reflektioner öfver en gammal bok.)

Ja visst: på titelbladets andra sida står märket af en kunglig embetsman; det visar att man trycka fick och sprida de ljusa tankar, dem skribenten fann, som fria från betänkliga tendenser och alla samhällsvådliga sentenser.

Se ordet *imprimatur!* Det betyder, att ej för mycken sanning finnes här, att boken snällt de storas lagar lyder, som stadgat hvad allena sanning är, och att den fackla, som författarn tändar, allenast *lagom* ljus i världen sänder.

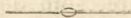
Den boken bringar ingen man att darra för smärre felsteg eller stora brott, den skall visst aldrig menigheten narra, när kunskapsträdet skjuter nya skott, att också på dess nya frukter smaka, trots alla väktare, som dem bevaka.

I boken inga röda blixtar ljunga,
som förebåda en revolution,
ej mullra tordön, hotande och tunga,
som kunde skaka någon murken tron;
nej, *imprimatur* står här — den är fredlig
och till sin ton och anda högst beskedlig.

Men ej dess yttre vitnar just om fliten:
till förra seklet bokens ålder når,
och dock hon är så ny, så föga sliten,
som om hon lemnat pressen först i går.
Men om ej maktens drängar »censurerat»,
•kanhända allmänheten mer studerat.

Förunderliga sätt att ljuset dämpa
i hopp att segra öfver mörkret så —
att vilja lögnens onda makt bekämpa
dermed att sanningen i bojor slå
och anden inom lås och bom förvara
af fruktan att han *kunde* vilse fara!

Men floden, som man inom dammar stängde
med sitt: »blott hit intill du flöda skall!»
omsider hvarje konstladt hinder sprängde
och göt kring alla land sitt friska svall.
Den nya tiden med sitt *deletur*
förintat despotismens *imprimatur*.

Bacchi fiender.

I tidens första morgonväkt
var människan, med djuren slägt,
barbarisk rent af öfverdrifvet:
sin dryck hon sörplade utur
en bäck, som andra kreatur,
sprang naken kring i ur och skur
och viste än ej njuta lifvet.

Det grämde Bacchus i hans själ,
som ömmade för slägtets väl,
och ned han steg från gudatronen,
gaf rankans bär dess underkraft
att alstra en olympisk saft,
hvars njutning i sitt följe haft
den första civilisationen.

Ifrån sin sköna födseort
den rara växt, hvars dygd man sport,
i söderns länder vida fördes,
och öfverallt dess nektarmust
gaf träl som konung lefnadslust,
och Bacchi lof från kust till kust
i muntra dryckessånger hördes.

Men lottlös Norden länge var,
dess hårda mark ej drufvor bar,
och knappt man egde mjöd på fatet.
Så gingo många sekler om,
tills hit potatofrukten kom,
hvari man fann så småningom
det bästa drufvosurrogatet.

Och nu i söder som i nord
vid fyllda glas och dukadt bord
man lifvets sorger blankt förgäter;
i Kairos lysande bazar,
vid Stockholmsgrändens trottoar
man stimuleringsmedel har,
tack vare drufvor och potäter.

Dock finnas tre slags skadedjur,
förhatliga till sin natur,
ja mer än dödens lömska lia,
som, obetydliga och små,
gjort världen mycket ondt ändå
och plats med rätta borde få
i Bacchuskultens litanian.

Först härjar grymt i söderns land
med njutningslysten, girig tand
en mordisk, sköflande bellatrix,
som vindrufsplantans blad och bär
med aldrig mättade begär
helt enkelt rubb och stubb förtär
och näms *phylloxera vastatrix*.

Så fins en annan vild krabat,
som gör ett vådligt attentat
mot tiodubbelt vin i kaggen
och blott för våra synders skull
fördold i jordens svarta mull
tar af potatisen sin tull,
han heter *koloradobaggen*.

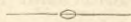
Men värst det tredje slaget är,
all lefnadsglädjes upprorshär
och Bacchistatens nihilister,
en flock, tungusiskt dyster jemt,
som vännerna af vin och skämt
dels *nykterhetsfantaster* nämt,
dels äfvenså *absolutister*.

Bitande.

Tant Ursula blott lefver för skandalen,
hon röres, har sin varelse i den,
från kafferepet upp till kungabalen
hon allting klandrar om och om igen;
så rik som arm och gamla såsom unga
sitt märke få af hennes hvassa tunga,
ett farligt vapen, känt att gifva sår
som svida hela månader, ja år.

Det är en fröjd för henne att förgifta
med lögner och förtal sin nästas lif,
att slita gamla vänskapsband, att stiffta
emellan äkta makar split och kif;
i hennes ögon oskuld intet gäller
och intet dygd, om än så ren som guld:
är någon misstänkt, strax hon honom faller,
är någon fäld, förvärrar hon hans skuld.
Kort sagdt: ju större skada hon kan göra,
dess lyckligare lif hon tyckes föra.
För min del tillstår jag, att ej jag vet
hur man kan sätta öppet nog en ära
deri att genom allsköns elakhet
bli ansedd för en afskyvärd Megära. — — —

»Ack, döm ej allt för hårdt den stackars gumman,
ty slumpen torde också ha sin del,
om vi blott hålla oss till hufvudsumman,
i hennes svåra, mycket svåra fel.
På äldre dagar, såsom ofta händer,
hon sina tänder samteligen mist
och tvifvelsutan genom sin dentist
af misstag fått i stället huggormständer.»

Civilisationens välsignelser.

Ètt skepp var stadt på kryssning en gång i upprörd sjö,
och stormen rår och stänger malträterade;
då fick vid horisonten man sigte på en ö,
der mildt naturen palmer kultiverade.

Man kastade sitt ankar i första bästa hamn,
der ej orkanen skoningslöst huserade,
tog landet i besittning och skänkte det ett namn
samt läget på sitt sjökort annoterade.

Infödingar i massa der sågos larfva kring
i paradiskostym och tatuerade;
förstås de voro »vildar» — det gjorde ingenting,
om man de arma kräken trakasserade.

De voro bara vildar, som utan skick och lag
sin tid i sysslolöshet konsumerade,
hvarför med arbetstvång, med förtryck och hugg och slag
de hvite flitigt dem »civiliserade».

Och missionärer kommo, en stor fanatisk hop,
som »bibeltolkade» och resonerade
om lag och evangelium, om skriftermål och dop,
tills ett slags »kristendom» de accepterade.

Så gick det ytterst lätt att ta an de hvites sed,
som de med styrkans makt rekommenderade;
men att de hvites laster på köpet följde med
i nyhetsifvern ingen observerade.

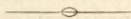
Nu deras kung med ordnar och präktig uniform
satt på en tron och »nådigast» regerade,
hans nobla hofmän gingo omkring i frack och »storm»
och »majestätet» idligen flatterade.

Och drottningen i krona så fager och så fin
sin herr gemål rätt tappert kujonerade,
och hofvets fröknar små i chignon och krinolin
mot mannahjertans frihet konspirerade.

Ja, det är rent otroligt, med hvilken fart det gick
för vildarne att bli humaniserade
och lära sig för andra nationers bruk och skick
tillbörligt spela entusiasmerade.

Men snart till allmän skräck och förvåning blef det
spordt,
att liemannen strängt bland dem grasserade:
som hospitalspatienter i pestbehäftad ort
de fruktansvärdt befunnos decimerade.

Och fortgår det, så äro de inom femti år
i grafven allesamman »internerade»;
men ingen kan väl undra, att så det oftast går,
när »vildar» bli med tvång »civiliserade».

För nytta och nöje.

I svarta moln, som skymning gjort af dag,
den ena blixten hemskt den andra korsat,
bastanta skrällar dånat slag på slag,
och skurens vatten stridt i bäckar forsats.

Men tordönskören sjungit ut sin psalm,
och himlen klarnat upp i aftonstunden,
och friska stodo efter dagens qvalm
så grässets strån som björkarne i lunden.

Och solen kastade sin sista glöd
förgyllande på höga bergens kammar,
och qvällens purpur glänste fram så röd
emellan gröna blad och hvita stammar.

Det var så friskt, så skönt i grönan lund,
och därför glad som fogeln släpt ur burens
magister Ferla gaf sig ut en stund
att njuta af den härliga naturen.

Bland björkarne han sina lofvar slog,
och glädjen strålade uti hans öga;
inunder pannans hvalf, det såg man nog,
sublima tankar dvaldes blott och höga.

Han kunde ej beherska sig till slut —
i ord en stor idé så lätt sig höljer;
af tankegången hänförd brast han ut
och yttrade sig högt på sätt som följer:

»Tänk bara, hvilken skara barn ändå
uti vårt gamla Sveriges kära bygder
med träden, som för mina ögon stå,
man kunde fostra upp till kristna dygder!»

Augusti månsken.

Öster molnens lätta slöja vek
från horizontens rand den sista fliken,
och månens skifva, stor och rund och blek,
skred långsamt fram och lät i munter lek
sitt milda skimmer gunga öfver viken.

Hur magiskt underbar är ej hans makt
att jord och himmel till hvarandra närma!
Hur ljuft är ej i hvarje land och trakt
för dem, som kärleken i bojor lagt,
att i Augusti månsken stilla svärma!

Så tyckte också likafullt som vi
Augustus X., notarie i banken,
när käck som chefen för ett kompani
han företog en qväll ett ströfparti
med lilla Julia Y. på högra flanken.

Visst var vår hjertes kassa ofta tom,
då eleganta promenadkostymen
(köpt på kredit) var all hans egendom;
men knappt hans namne kejsaren i Rom
stått mer i gunst hos Amor eller Hymen.

Ty fast, som sagdt, på jordens skatter arm
han egde dock sitt fulla, rika hjerta,
sin känslöglöd så passioneradt varm
som nånsin brunnit i en manlig barm
och tändt sin flamma hos en fager snärta.

Och lilla Julia var så ljuf, så skön
som aftonstjernan sjelf bland himlaljusen,
en verklig liten perla bland sitt kön,
för trogen kärlekstjenst den bästa lön,
ty, ack, hon egde hundrafemtusen! —

Han hviskade om allt hvad skönt som fans:
om daggens perlor, glittrande bland gräsen,
om fagra elfvors lätta månskensdans,
om riddarskarors fejd med svärd och lans,
om sympati emellan ädla väsen.

I ljufva drömmar sänkt den sköna gick
med lilla handen hvilande på armen,
och ömsom hjelten, ömsom månen fick
en stilla trånande, en svärmisk blick,
när lätta suckar häfde runda barmen.

Som dessa tecken lofvade succès,
en storm den lycklige beslöt att våga
och efter regeln som en coup d'effet
för jungfrun sirligt böjande sitt knä
omsider stamma fram sin kärleks fråga.

Då — grymma otur! — af en liten qvist
blef hatten plötsligt från hans hjessa struken
och för att höja »stämningen» helt visst
igenom satans arga svek och list
med hatten föll på samma gång — peruken!

Nog hade flickan mycket hört och sett,
som fallit henne skäligen i tycket;
men att så öfverraskande i ett
»Augusti månsken» skåda i dublett,
det blef likväl vår ungmö allt för mycket.

För himlens månsken svärmade hon nog,
men hjessans månsken ej dess mindre skydde;
förklarligt var det alltså att hon log
och sedan plötsligen till fötter tog,
som fordom Daphne för Apollo flydde.

Hvad hjälpte det att herr Augustus svor
och slet sitt hår, som »fladdrade för vinden»,
hvad hjälpte harmen, var han än så stor?
Den älskade, den grymma, ack, hon for
från trogne riddarn, ilande som hinden.

Hans kärleks julle seglade omkull,
ty innan kort fick han och verlden veta,
att — endast för »Augusti månskens» skull —
den sköna Julia Y. med gods och gull
sin hand, sitt hjerta skänkt åt löjtnant Z.

Hvarför?

Han kriticerar allt hvad skalder heter,
all poesi, som verlden tjusat har,
ifrån Homeros, hjeltediktens far,
ned till den yngste bland vår tids poeter.

Hos Shakspeare finner han »obsceniteter»,
hos Schiller känslan öfverhanden tar;
den enes diktning är för litet klar,
en annans full af fel mot rim och meter.

Värst är ändå inför vår stränge man
den skara vitterlekare deran,
som nu hvar dag omkring publiken stimmar.

Men hvaraf kommer sig hans stränga dom,
så ofelbar som fäldes den i Rom? —
Ack jo, *han sjelf ibland för ro skull rimmar.*

Med Guds nåde.

En gång en österländsk sultan,
vid sina hofmäns smicker van
och skalders lofsång, grann och präktig,
lät i ett stolt konungsligt bud
vid trummors och trumpeters ljud
sig proklamera sjelf till gud
och tog sig titel af allsmäktig.

Sin makt han viste bruka ock,
det rönte undersåtars flock,
som pungslogs till sitt sista öre,
och pascharne, som allt ibland
i nåder fingo af hans hand —
ej för sitt bröst ett gyllne band,
men för sin hals ett gyllne snöre.

Att mannen ej var riktigt klok
och att det hela gick på tok
snart insåg litet hvar på orten;
då utbröt en revolution,
och »guden» vräktes från sin tron
samt kördes utan all pardon
af en eunuck direkt på porten.

Då skrek han full af raseri:
»Än är min allmakt ej förbi,
det skola jordens barn få känna!»
Och bäst han gick så mörk i håg,
der hämdens tanke bister låg,
i jorden han en spricka såg
och stack en väldig kil i denna.

»Ve eder», skrek han högt, »ty nu
jag ämnar klyfva midt i tu
och splittra sönder hela jorden!»
Så slog han till med kraft, men ack,
ej jorden, endast *kilen* sprack,
och på hans väldiga attack
ur sprickan trängde hänfullt orden:

»Du stoftets son, visst är du stark,
och slår du, bäfva skog och mark
för tunga, fruktansvärda slagen;
men lemna jorden dock i fred:
om du i stället klyfver ved,
förtjenar du en fyrk dermed
till hugnad för den tomma magen!»

Visst tycktes rådet litet hårdt,
och ta reson, det föll sig svårt
för en som suttit nyss på tronen;
men hungern, som sitt tvångsbud skref,
all tvekan snart på flykten dref —
exguden-exsultanen blef
vedhuggare till professionen.

Men ofta suckade han så:
»Hvad jag är gränslöst god ändå
mot otacksamma undersåter!
Om jag på allvar velat blott,
i spillror hela jorden gått —
men detta är den ädles lott,
som fast han kränkes mildt förlåter!»

Ytterligheterna beröra hvarandra.

I verlden finnas, det vet en hvar,
rätt många slag utaf yrken:
en bödelsbilan till »födkrok» har,
en annan deremot dyrken.

En lefver på sina räntor godt,
på bara skulder en annan,
en kokar gift i provisorsmått,
en annan finkel i pannan.

Den ene på att predika dygd
förtjenar mången »piaster»,
den andre lefver förutan blygd
på andra människors laster.

Så till exempel med säkert stöd
jag vågar tro och förmena:
två slag af människor få sitt bröd
på dryckenskapen allena.

De goddagspiltar, som lefva blott
på drinkare och bacchanter,
de äro *krögare*, kort och godt,
och *nykterhetspredikanter*.

På "Opris".

Kors, hvad folk på promenaden,
Kungsträdgårdens promenad!
Väntande på vaktparaden
går visst hela Stockholms stad.
Nå ja, vädret är ju härligt,
kallt men friskt och nordiskt ärligt;
af sin söndagsförmiddag
njuter man med godt behag.

Ett slår klockan, templen stängas
bakom lössläppt fårahjord;
men i andra tempel trängas
skaror rundt kring alla bord,

det är klart, ty »salta biten»
frestar nu som bäst aptiten —
följoms åt till »Opris» då
att vår del som andra få!

Nå, se vårt monumentala
kungligt stolta operahus,
egnadt just för hofvets gala,
festers skimmer, glans och ljus! —
Dock, oss höfves ej att häda
eller obetänksamt smäda
detta konstens paradiset,
helgadt »Mysis Patriis»!

Skyndom hellre till lokalen,
målet — »opris» — ha vi här;
men hvad vimmel uti salen,
fullt »besatt» den redan är!
Alla strömmat hit till focus,
bäst att gå till annat »locus»
nej, ett ledigt bord vi se —
»vikom» stolen ett tu tre!

Gamla »våningen inunder»,
denna kända samlingshärd
för en mängd notabla kunder —
nog förtjenar den sin gärd!

»Kunde dessa murar tala»,
qväda sång till egen skala,
vi en saga skulle få,
värd att länge lyssna på.

Till vårt minne skulle föras
namn af dem vi skatta mest,
och reminiscenser höras
från så mången munter fest,
skämt och infall högst besatta
skulle narra oss att skratta,
Hippokrenes friska porl
locka fram vårt bifallssorl.

Men var säker att den gamla
traditionen lefver än,
hit sig våra kände samla:
ser du den — och den — och den!
Visst är maten halfva födan,
men förutom åkergrödan
kräfvess för vår mensklighet
ock spiritualitet.

Glada infall ännu regna
runt omkring vid dessa bord,
larerna, som platsen hägna,
föra än vid glaset ord.

Hör, det sorlas och det skrattas,
öfverallt åt glädjen skattas,
munterheten stamgäst är —
oss är godt att vara här.

Kanske också i »saisonen»
täcka gracer titta hit —
men der kommer ju garçonen
med vår egen lilla »bit»!
Tid det är att låta gälla
äfven det materiela,
lilla perlan redo står —
mjukis vänner och gutår!

Hämnden vakar!

Hvad det är sant, att alla våra fel
förutan nåd till boks i höjden föras
och skylta för vår speciela del,
till dess att saldot skall offentliggöras!

Jag var en yster pilt i unga dar,
en riktig slyngel, nästan bland de värre,
som mycket sällan lydde mor och far
men ville vara helst min egen herre.

Exempelvis jag ofta fick mig då,
när regnet öppnat himlahvalfvets slussar,
af söta mor en varning att ej gå
just i de värsta rännilar och pussar.

Men jag, förstås, fann då min högsta fröjd
att om det gälde i små sjöar klifva
och pröfva på om stöfvetskraftens höjd
på deras djuplek måttet kunde gifva.

Nu har jag pojkar sjelf i eget hem,
med halfva dussinet jag måste dragas,
och kinkigt är det, att få bugt på dem,
hur mycket de förmanas än och agas.

Ack, länge var mig tunga straffet spardt
af hämdens gudom, stränge öfvervakarn,
men att det kommit finner jag så klart,
hvar gång jag räkning får ifrån skomakarn

Cinchona. *)

⊗ Bacchus, länge har man hört,
att du med gracerna och Venus
förtvifladt hårda strider fört
om hela masculinum genus.
Men nu ett kostligt medel fins,
som torde makten från dig råna:
om mannen nu för kärlek vins,
han därför tacka må Cinchona.

Med pussig kind och näsa röd
satt förr så mången lustig broder
och närde sina pulsars glöd
med konjakens och finkelns floder.
Men nu från bågare och glas,
som själen högre stämning låna
han skall oemotståndligt dras
till paulunen af Cinchona.

*) Lär vara ett ofelbart medel mot begäret efter starka drycker.

I stugan upplyst af en dank
vid kruset, som han fått på borgen,
satt Didrik förr så nöjd, fast pank,
och höll sitt graföl öfver sorgen.
Men nu skall han ej sitta mer
vid glaset stirrande och fåna —
ack nej, han hädanefter ger
all dyrkan endast åt Cinchona.

En Wieselgren, en C. O. Berg,
som dundra på bastanta tagen
mot oss, som lärt oss hålla färg
vid tutning i de glada lagen,
skall göra nu furore bland dem,
som förr om rusen varit måna,
ty ganska snart i eget hem
har hvarje drinkare Cinchona.

Tänk »dagen efter» hvad man led!
Hvem känner ej af gammalt denna
fatala dag, då man steg ned
i ångerns rysliga Gehenna?
Men nu ej mer i hjernans hvalf
skall dunkandet af hammarn dåna,
ty nykter blir man som en kalf
och håller sig blott till Cinchona.

Men värdshusvärden, han som satt
så högst belåten bakom disken,
får nu på allvar lära att
af sin handtering känna risken:
för detta nya elixir
hans hår i nacken torde gråna —
man kan slå vad, att krögarn blir
ej alls förälskad i Cinchona.

Snart går en hvar, som fordom lät
sig narras in så lätt på krogen,
»värdshus förbi» med säkra fjät
och bjuder frestarn dra åt skogen;
han låter gerna lastens slaf
»tungusen» och »filistern» håna,
ty när han snöpligt dryper af,
han skyller bara på Cinchona.

Ja, mången äkta man, som förr
gett tusan lilla ömma skatten
och ofta ej mot »tjällets» dörr
sin kosa styrt på hela natten,
ej mer på vift skall sig bege
— deröfver ingen sig förvåne! —
ej ens åt källarskylten se,
men stanna hemma hos — sin »Kone»!

Löjligt misstag.

»*Min engel!*» hviskade han ömt och tryckte
sin älskarinna eldigt till sin barm,
och för hans kyss, så passioneradt varm,
blygt sina vackra ögon flickan lyckte.

Uti *sin goda engel* han sig tyckte
rik som en gud fastän på skatter arm;
hon var hans tröst, när något väckt hans harm,
ett grymt förtal, ett lömskt och elakt rykte.

»*Hon är en engel!*» drömde ännu han
i nattens tysta slummer, stackars man!
Snart skulle dock hans illusion försvinna.

Vid första läglighet hon tog en ann',
och deraf utan svårighet han fann,
att tjuserskan helt simpelt var — en qvinna.

Ungkarlsvisa.

Om äkta ståndet si och så man glunkar,
och mången prisar, mången klandrar det;
men bäst man har det såsom gammal ungtkarl,
ty då rätt ofta slipper man förtret.

När frun i huset utan mätta pjunkar
och grundligt träkar ut sin kära man,
hur säll är icke då en gammal ungtkarl,
som roar sig bäst hin han vill och kan!

Ett litet kotteri på nobis klunkar
och glasen tömmas under glam och sång:
då kan i allsköns lugn en gammal ungtkarl
få pokulera hela qvällen lång.

Lokalen stängs och man till hemmet lunkar
på slaget tolf, ja kanske ett och tu:
då väntar ej en hygglig gammal ungtkarl
sparlakanslexor af en knarrig fru.

Om understundom det i hjernan dunkar,
— ty »ondt i håret» får man ganska lätt —
så hindrar ingenting en gammal ungarl
att sköta om sitt hår på bästa sätt.

När folk förnumstigt på sitt hufvud runkar,
och ser åt pannan på herr Den och den,
då kan onekligen en gammal ungarl
sig prisa lycklig framför äkta män.

Uti katolska länder klostermunkar
för qvinnors list och ränker fria gå:
det är ock fallet med en gammal ungarl —
fast han är vida friare ändå.

För björnar, leoparder eller skunkar
kan äkta ståndet kanske lyckligt bli,
men jag vill lefva som en gammal ungarl
och räddas undan toffelns tyranni.

Det nyaste attentatet.

Hu, förskräcklig är vår tid,
det kan ej bestridas!
Uppror spörjes blott och strid,
blanka vapen smidas.
Så i Söder som i Nord
tyckes lösen vara: mord!
O, I vise, sägen:
hvert skall det ta vägen?

Det är både sant och visst
— derom icke tvisten! —
att bland alla slag af *list*
värst är *nihilisten*,
han som ej har nöje i
bara lätt kannstöperi,
nej, men kulor stöper
och revolver köper.

Här om dagen i ett land,
som jag ej törs nämna,
sprang omkring ett upprorsband,
som fått skolan lemna,
ty de voro pojkar blott —
ja, men arten röjes godt
hos de unga redan,
som man ser här nedan.

De begynte svärma kring,
jubla högt och hurra,
som ej funnes någonting
som man kallar kurra.
Men då hände sig, o ve!
att de unga ett tu tre,
bäst i flock de gingo,
syn på kungen fingo.

I en fyrkant denne stod
midt ibland de sina;
det var ej af brist på mod,
nej, för själ och pina!
Men uti en tid som vår,
upprorslysten, gruffigt svår,
är den satsen vigtig:
var alltjemt försigtig!

Det nyaste attentatet.

Hu, förskräcklig är vår tid,
det kan ej bestridas!
Uppror spörjes blott och strid,
blanka vapen smidas.
Så i Söder som i Nord
tyckes lösen vara: mord!
O, I vise, sägen:
hvert skall det ta vägen?

Det är både sant och visst
— derom icke tvisten! —
att bland alla slag af *list*
värst är *nihilisten*,
han som ej har nöje i
bara lätt kannstöperi,
nej, men kulor stöper
och revolver köper.

Här om dagen i ett land,
som jag ej törs nämna,
sprang omkring ett upprorsband,
som fått skolan lemna,
ty de voro pojkar blott —
ja, men arten röjes godt
hos de unga redan,
som man ser här nedan.

De begynte svärma kring,
jubla högt och hurra,
som ej funnes någonting
som man kallar kurra.
Men då hände sig, o ve!
att de unga ett tu tre,
bäst i flock de gingo,
syn på kungen fingo.

I en fyrkant denne stod
midt ibland de sina;
det var ej af brist på mod,
nej, för själ och pina!
Men uti en tid som vår,
upprorslysten, gruffligt svår,
är den satsen vigtig:
var alltjemt försigtig!

Den, som först i skaran fick
syn på majestätet,
mot anständighet och skick
skrålade förmätet;
med ett slagord flinkt tillreds
i kamraters värda krets
skrek den fräcke ungen:
»Gossar, ned med kungen!»

Pojkens utrop genljud fann
hos de andra unga,
och beredd var genast han
att en kula slunga,
stor och svår och tung att se —
ha, det var en bomb kanske
af de der med hin i,
kända från Orsini!

Nu den glatta kulan for
fram utefter stråten —
I, hos hvilka trohet bor,
jämren er och gråten,
men I, mörkrets onda barn,
som snon hop intrigers garn,
högt Te deum sjungen! —
Der låg *kägelkungen*.

Det är skälet!

Se hur våra damer trippa
gatan fram så nätt, så nätt!
Hvarje liten nippertippa,
blyg och sedig som en sippa,
är liksom en fjäril lätt.

Men hvartill de långa släpen —
hör af kjolar hvilket fras!
Man kan just sig känna häpen
att en unge pigg och näpen
vill med sådant påhäng dras.

Skälet är, att hvarje qvinna
gömmer i sin själ ett hopp
om att karlars hjertan vinna,
och att bättre målet hinna
vill hon gerna *hålla opp*.

Ty hon vet, att när vi skåda
under kjolen litet hvitt
och en skymt hon täcks förråda
af en vad, ja kanske båda,
har hon oss i bojor smidt.

Ack ja, qvinnan alla dagar
öfvar sitt koketteri;
hur hon tycker och behagar
djerft sitt villebråd hon jagar —
stackars offren äro vi.

Juridikens ursprung.

Första lag vårt slägte fått
att befordra tukten
lydde så helt kort och godt:
se men inte röra blott
den förbjudna frukten.

Men förbudet — det är klart —
lustan skulle reta:
hvad den frukten var för art,
mogna äpplen eller kart,
ville menskan veta.

Först föll Eva och derpå
Adam sjelf, den svage,
och de viste ej, de två,
hvilken följd det kunde få
så för gom som mage.

Sedan dess med tyranni
lasterna regera:
mord och stöld och tjuveri,
lätja, fyll- och frosseri,
sinlighet med mera.

Och så kommo vise män,
som med lagars tygel
sökte stäffa ondskan än,
tämja snöda lustars vän
med arrest och prygel.

Hårdt dock är att med sin hud
plikta för små brister;
derför, prisad vare Gud,
för att kringgå lagens bud
fick man ock jurister.

Teori och praktik.

Rof för alla slags eländen,
knappt af usla träsor skyld
stod en stackare i gränden
blek, förhungrad, genomkyld.

Ej med ord han sökte vädja
till sin nästas gifmildhet —
vår polis kan ej tillstädja
tiggeriet, som man vet.

Handen fram han räckte bara,
när en »herre» gick förbi,
och fast blicken skygg sågs fara,
låg en ödmjuk bön deri.

Nitisk, »kristlig» när det gälde,
kom en aktad filantrop,
som i tal och skrifter stälde
fattigdomens horoskop.

Här den fromme sig förbarme,
är hans nit ej bara prat; —
och hans gåfva till den arme
blef en nykterhetstraktat.

Kom derpå en man, som viste
föga om filantropi,
och som säkert var den siste
när det gälde teori.

Dock han gaf hvad han förmådde,
anspråkslös var skärfven blott,
men den armes blick förrådde,
att hans gåfva gjorde godt.

Mannen gaf — och skam belackarn,
hård och kall i hjertats djup! —
mannen gaf den frusne stackarn
tio öre till en sup.

Talismanen.

En gång af en fé så mäktig
fick en österländsk sultan
en juvelprydd ring så präktig,
just en äkta talisman:
när man den på fingret hade
och en önskan bara sade
i ett enda ögonblick
tanken i fullbordan gick.

Men den furstens like man ej
finner lätt på någon tron,
ty i första rummet han ej
tänkte blott på sin person,

åh nej, han lät sammankalla
sina undersåtar alla
för att spörja som en far
deras önskningar en hvar.

Embetsmännen främst i massa
underdånigst trädde för,
som sig bör och tycktes passa
— ära den som ära bör! —
skreko i sultanens öra:
»Högre lön och mindre göra,
dyrädstillägg i parti
framför allt behöfva vi!»

Derpå *lifvaktsgeneralen*
ryckte fram med krigarfjät,
höjde barskt sin röst i salen:
»Ställ till krig, ers majestät!
Lapprisaker hvad det koste,
för att lefva blankt jag måste,
tusan böflar i min själ,
slå ihjäl, ihjäl, ihjäl!»

Statens fängelseinspektör
kom med sina klagomål
såsom lagarnes protektor,
fångstman åt schavott och bål:

»Folken blifvit allt för fromma,
alla fängelser stå tomma:
här behöfves flera brott
för gemensamt bästa blott!»

Kunglig *bödeln* hördes klaga:
»Jag går sysslolös och pank,
ingen att afdagataga,
bilan skurad ren och blank!
Nu är yrket högst eländigt
emot fordom, då man ständigt
högmålsbrotts-ransakning höll,
och hvar dag ett hufvud föll!»

Läkarn bad om flera sjuka,
om en farsot allrahelst,
att sin konst han finge bruka,
som från qval så mången frälst.
Ockrarn svor derpå att massan
fått för mycket mynt i kassan,
bad om mera brist och nöd
för att få sitt lefvebröd.

Äkta maken hördes brumma,
dyster i sin ton och min,
att hans egen kära gumma
var ett riktigt hår af hin;

frun gaf svar att hennes make
var så argsint som en drake,
hvarpå resultatet blef
bådas bön om skiljobref.

Men på slutet kom det värsta:
flickorna en väldig hop
från de största till de smärsta
höjde sina gälla rop:
»Låt oss snart en make famna
och i äkta ståndet hamna,
skänk oss, o sultan, en man
stor och stark och rik och grann!»

Då höll kejsarn för sitt öra,
skrek på en gång flat och stött:
»Tyst, jag orkar mer ej höra,
här en gud visst blefve trött!
Sannerligen, féens gåfva
gjort mig yr, det vill jag lofva.
Mätte tusan ringen ta
och dermed åt fanders dra!»

Hokus pokus! Talismanen
ögonblickligt borta var;
undersåtarne, sultanen,
sutto häpna litet hvar,

och de kunde icke annat —
var ej detta rent förbannadt?
Allt fick vara som förut,
och dermed är sagan slut.

Huru tiden förändrar.

»**E**is tän hygieian
panton ton filon» —
mins du »melodejan»,
glade sångens son?
Mins du tid förgången,
då vi vid vår bål
drucko till den sången
alla vänners skål? —

»Ack, den är ju borta,
denna glada tid,
och jag kom till korta
uti lifvets strid.

Yrande extasen
har jag vuxit från,
mins af hela frasen
endast *pant* och *lån!*»

Enleveringen.

En vacker qvinna spärrad in i kloster
och dömd att ensam vid en rosenkrans
sitt »Ave» läsa eller »Pater noster»
och till den arma själens vård och ans
på samvetssåren lägga ångrens plåster
i stället för att tråda yster dans,
må ej fördömas, om hon skulle önska
sitt fängsel byta ut mot sol och grönska.

Derhän det visserligen icke hunnit
med henne, som är ämnet för min sång,
men fastän ung hon ej dess mindre funnit
sin hulda faders boning allt för trång,

ty barnaårens glada tid förrunnit,
då man kan finna sig i hemmets tvång.
Regina var den skönas namn för resten,
en präktig tös, som hade »läst för presten».

Hon hade ögon eldiga och granna,
som blixtar slungade omkring så käckt,
att den som kunnat sig mot dem bemanna
ej skulle varit född af kristen släkt;
kring hennes alabasterhvita panna
föll svarta locken obeskrifligt täckt,
och munnen skapats att aptiten reta
på den som läckerbitar ville leta.

Men hennes far, en buss, som hjeltar slagit
i fejd med turken, tror jag, och tartarn
och praktisk vinst ur sin bekantskap dragit
med snöda lidelsernas falska garn,
omsider argussysslan öfvertagit
och vaktade i lugn sitt vackra barn
mot denna verdens frestelser och snaror,
som bringa menlös dygd så lätt i faror.

Till hjälp han hade fått en bister drake,
en tandlös, ärevördig gammal tant,
som en gång rymt ifrån sin äkta make
i sällskap med en viss intim bekant,

men sedan lyst af trones ljusastake
i tid sig räddat från förderfvets brant
och högljudt nu med dygdig harm fördömde
all synd och flärd, som sig i verlden gömde.

Hon var som enkom skapad för att vakta
en liten oskuld mot hin ondes svek,
ty den som gjort bekantskap sjelf med fakta
i hjertats farliga men ljufva lek
och kärleksbrefven sedan lagt ad acta
omsider mätt på älskogsfröjd och smek,
förstår i allraflresta fall rätt fyndigt
att hindra ungdom från det som är syndigt.

Och därför höll hon föreläsning dagligt
för lilla nåden om hur hvarje man
af inga skrupler hejdad högst beklagligt
på flickans svaga hjerta lägger an
med kärlekssnack, som klingar rätt behagligt,
till dess ett skändligt mål han vinna kan,
då hon den arma ur sin villa tagen
med fåfäng ånger finner sig bedragen.

Det var dock ej det rätta, lär man finna,
att hålla så ett Evas barn i tukt,
ty hela verlden vet att hvarje qvinna
begärligt åtrår en förbjuden frukt

och sträfvar allrämest att kunskap vinna,
när af en hemlighet hon har fått lukt —
Vår Herre kände fader Adams maka,
då gyllne äplet han förbjöd att smaka.

Men gubben far och söta tanten båda
en smula tanklöst gladde sig i smyg
att sin elev den lilla täcka skåda,
som var så hjertans sedesam och blyg
och än ej hade aning om sin våda
för kärleksqval och annat skadligt tyg —
och dock de viste ej, med blindhet slagna,
hur vackert de vid näsan voro dragna.

Visst var hon barnslig och naiv, den lilla,
men kunde också vara full af hin
och lät sig ej af fagert snack förvilla,
som tanten bjöd på med gudsnåddig min;
hon ville sjelf förkasta liksom gilla,
om drägg det gälde eller ädelt vin
och kände redan ej blott billet-doux'er
men hvad som mer är, äfven rendez-vous'er.

En ung artist så nätt som någon docka
och vacker som Endymion derhos
den friska rosen redan hunnit plocka
— förstås jag menar lilla munnens ros —

och trohetslöftet af den hulda locka,
en kostlig pant, som efter hvad det tros
lär öppna än en gång det slutna Eden
med flydda sällheten och sabbatsfreden.

Hur kunde älskarn öfver muren flyga,
som rundtomkring i vägen hinder lagt —
hur hade hon, den älskliga, den blyga
lärt böja sig för kärlekgudens makt —
hur kunde hon till hjertevännen smyga
i trots af fyra skarpa ögons vakt? —
Ja, ho förmår, då Salomo fick tiga,
beskrifva »mannens vägar till en pigas?»

Man vet hur flickorna, de täcka, näpna,
när Amors pil i lilla hjertat far,
med salta tårar sina ögon väpna
som hotad oskulds yppersta försvar,
men en gång tama ingalunda häpna
för stölden af en kyss, ja väl ett par:
ej undre den som en gång gjort det rönet,
ty likt sig är alltjemt det täcka könet.

Allt nog: i parken svärmade de unga
för solens och för spejarns blick i lä,
och hon fann nöje i att lekfullt gunga
så lätt som fogeln på sin gosses knä,

och han fann nöje i — men tand för tunga,
ty man bör vara framför allt diskret,
och sångmön hellre med sin lyra flykte,
än hon får skada min hjeltinnas rykte.

De roade sig med att luftslott bygga
på »lyckligare tiders» lösa grund,
då de ej längre för sin kärlek skygga
behöfde stjåla hvarje herdestund,
men finge kuttra hela dagen trygga
som nånsin turturdufvorna i lund,
och detta svärmeri till planer ledde,
som deras framtidslycka förberedde.

Att planerna omsider hunnit mogna,
så vidt det angick deras egen part
och vännerna befunnos redobogna
till handling enligt yster ungdoms art
i framtidshoppet och sin kärlek trogna
på sistone var tydligt nog och klart,
när skön Regina sig till tanten vände
och under tysthetslöfte allt bekände:

»För söta tant hon kunde icke dölja
att hon i lilla gudens giller snärd
en hjertanskär stod i begrepp att följa
som flyktning från sin barndoms hem och härd

och kanske af en olycksdiger bölja bli slungad vida i en stormig verld; men först hon ville bedja ömt den såta sitt kära barn välsigna och förlåta.» —

Var ungen fjollig eller splitter galen, som gaf sig till att yppa rätt och slätt en slik attack på dygden och moralen, och det för en som kunde ganska lätt omintetgöra med en vink skandalen så visst på tio som ett enda sätt? Nej, flickan viste hvad hon våga torde och hade väl beräknat hvad hon gjorde.

Hon hade hört att mannen som en fjäril är böjd att svärma kring från ros till ros, och sedan elden släckts på hjertats äril från älskarinnan skynda lätt sin kos och lemna qvinnan, detta »svaga käril», på hjertats skatter plundrad och sin tros, hvarför hon just med hjälp af tantens sqvaller sin fjäril ville sätta inom galler.

Hon hade räknat ut — fast derom sedan, det visar sig af följderna till sist; men ingen undre att den lilla redan var så pass hemmastadd i allsköns list —

en gifven och naturlig sak, emedan
på slikt en qvinna sällan lider brist,
och därför, sätter man mig på det hala,
jag har att svara endast: fakta tala.

Hvad tanten i sin öfverraskning sade,
der hon stod häpen som en vanlig gås,
förskräckelsen som hon ådagalade,
hör knappt till saken men kan lätt förstås.
I alla fall hon aldrig lyckats hade
att rubba flickans föresats, gunås,
ty hvartill tjenar det att envist spjerna
mot hvad som uppstått i en kvinlig hjerna?

Men snart förrann den lugna sommarqvällen,
det led så småningom till midnattstid,
och natten kastade kring tysta tjällen
med lätta skuggorna sin djupa frid,
och gubben snarkade inunder fällen
i ljufva drömmar efter dagens id;
men trogne älskarn redan länge väntat,
då flickan ändtligt på sitt fönster gläntat.

Som dörren bommad var och regeln skjuten
till värn mot djerfva »frihetsbröders» knep,
och som vår engel i sin himmel sluten
ej bland talanger flykten inbegrep,

vid fönsterposten blef en stege knuten,
en liten smal och slingrande af rep,
på visst sätt Jakobs lik, som efter orden
en gång förenat himmelen och jorden.

Och nu för älskarns tjusta öga blänkte
en snöhvit sky af spetsar, gaz och tyll,
som när i moln sig Afrodite sänkte
till Ida ner att spela en idyll
och af en nyck sin gunst Anchises skänkte
(är bilden djerf, på mythens frihet skyll!),
ett par ej mera tjusande att skåda
i all olympisk prakt än dessa båda.

Nu låg hon i hans famn, och nu det gälde
att utan tvekan ila med sin flykt —
då hör, en dörr flög hårdt igen och smälde,
bevisande att allt ej var så tryggt,
och hunden ilsket vid sin koja skälde,
som om han plötsligt blifvit rent förryckt,
hvarför aktören störd i hufvudscenen
sig kände böjd att ensam ta till benen.

Men vägen flera bistra karlar stängde
med liar och gevär i högsta hugg,
som föga vänligt bligade och blängde
likt misstänksamma tjuren under lugg

och steg för steg in på sitt offer trängde,
som af det hela ej begrep ett dugg,
om icke det, att han af ödets tärning
var snöpligt dömd att gripas på sin gerning.

Och det bar sannerligen syn för sagan,
ty väckt ur sömnen kom den skönas far
i tunga stöflar dunkande som slagan
att höra nådig frökens sjelfförsvar,
som velat dra sig undan fadersagan
på sätt som kunnat reta något hvar,
och fordra räkenskap dazü med ränta
af junkern, som förfört hans troll till jänta.

Att flickan svimmat ej behöfver nämnas,
det hör till pjesen det naturligtvis,
då gubben rasade och svor att hämnas
för denna obehagliga syrpris;
men hjälten, oviss hvad som kunde ämnas,
i andanom af samvetsqualens ris
fick sig en bastonad högst eftertryckligt —
och dock blef slutet öfvermåttan lyckligt.

Den lilla huldgudinnan viste klappa,
på sätt som döttrar merendels förstå,
sin lilla söta, goda, rara pappa
och tåren glimmade i ögat så

att han begynte kontenansen tappa
och nåd för rätt på sistone fick gå
med hjelp af tanten, som, ej just pedantiskt,
fann hela äfventyret högst romantiskt.

Och herr Adonis, mot förhoppning räddad
för följderna af sitt Don-Juansdåd,
när malörtsbägarn redan tycktes bräddad
och delinqventen fåfångt sökte råd,
fann Hymens liljesäng i rippet bäddad
och blef så lycklig med sin unga nåd.
Men röjde hon sin list, den lilla skatten,
så var det säkert sjelfva bröllopsnatten.

Fyll pokalen igen!

(Efter *Byron.*)

Fyll pokalen igen! Ej förut jag har känt
denna lifvande glöd, som i hjertat sig tändt.
Drickom då — hvem vill ej? — ty på jordlifvets ring
ges förutom pokalen blott svekfulla ting.

Jag har skiftevis pröfvat all njutning som fans,
har mig solat i spelande ögonens gläns,
jag var kär — hvem var ej? — men gafs hjerta som fann
att passionen förenas med sällheten kan?

Jag i ungdomens dagar, när hjertat har vår
och än drömmer att ömheten aldrig förgår,
vänner haft — hvem har ej? — men gafs tunga som lär
att så trofast en vän som Du, drufvosaft, är?

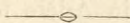
Flickans hjerta så lätt knipes bort af en ann',
vänskap skiftar fort nog — Du förvandlas ej kan,
åldras väl — hvem gör ej? — men fins något på jord,
hvars förtjenst liksom Din mer med åren blir spord?

Den som vunnit det ljufvaste kärleken ger,
om blott djerft en rival på den tillbedda ser,
svartsjuk är — hvem är ej? — Du för sådant ej räds,
ty ju flera dig njuta, ju mera man gläds.

Äfven ungdomen med sina dårskaper far,
och när då man till bågaren tillflykten tar,
finner man — gör man ej? — i sitt inre till slut,
att i bålen göms sanning ännu som förut.

När som locket af asken Pandora tog af
och eländet den dödlige gjorde till slaf,
hopp fans kvar — fans det ej? — men vi kyssa vårt glas
och ge tusan allt hopp som ej tror sig bedras.

Lefve drufvan! När lefnadens sommar förgår,
nektarns ålderdom bidrar att hugsvala *vår*.
Vi ska dö — hvem skall ej? — må blott tillgift vi få,
och i himlen ej Hebe skall sysslolös gå.

Kärlek i parti.

(Efter *Béranger*.)

Trots allt hvad vise män förkunna,
jag ville samla med besked
och se'n mitt guld, det ändtligt vunna,
för flickans fötter lägga ned.
Adèle, en hvar af dina nycker
på fläcken skulle uppfylld bli. —
Fast nej: mig girighet ej trycker,
men kärlek har jag — i parti.

För att Adèle odödliggöra
jag ville bli en stor poet:
man hennes namn då skulle höra
besjungas för en evighet,
kanske en dag för forskarns öga
i häfdens luntor stodo vi.

Fast — ärelystnad har jag föga,
men kärlek har jag — i parti.

Om mig försynen ville kröna
och ge en kungatron ändå!
Den skulle min Adèle försköna
och alla maktens anspråk få,
hon skulle få sig yttermera
ett glansfullt hof att lefva i. --
Nej, håg jag har ej att regera,
men kärlek har jag — i parti.

Dock — hvarför just på sådant tänka?
Adèle mitt hjertas önskan hör;
glans, namn och guld ej sällhet skänka,
ty kärlek ensam lycklig gör.
Min lott förnöjd jag då kan bära
och trotsa ödets tyranni:
jag har ej gods, ej rang, ej ära,
men kärlek har jag — i parti.

Fan i Salamanca.

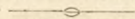
(Efter *Körner*.)

En gammal hederlig lära säger
— och goda kristna tro fast derpå —
att fan, hur mångfaldig makt han eger,
mot mensklig klokhet ej kan bestå:
är man blott modig och klok tillika,
så bringas Satanas' list att vika.
Rätt mången satsen bekräfta får,
dock vill jag ge de i trone svaga
bevis förmedelst en liten saga.

För långt tillbaka, ja många år,
i Salamanca i källarsalen
fan sjelf plats i en kateder tog,
der som professor med lärda talen
den svarta konsten han föredrog.
Publik han fick sig, det kan man fatta:
så bord som bänkar man såg »besatta»,
ty saken kände han till i grund;
och när han tröttnat att visdom ösa,
med upptåg började han att slösa
till hjertans gamman för hvarje kund.

Då mädde herrar adepters skara!
De läto andra kollegier vara
och sågo nu först med sorgsen min
att slutet nalkades af termin.
Hin onde glädes deråt och talar:
»Min visdom säkert er nyttig är,
då tycks mig billigt, att man betalar
en lämplig afgift för mitt besvär.
Jag önskar alltså, får jag förklara,
af edra själar en enda bara:
på den som sist går ur källarn ut,
jag halsen knäcker förutan prut;
dra'n derför lott, om så eder täckes!»
Häraf en allmän förbittring väckes,
herr doktorn nämdes en arg bandit,
och alla ropade i detsamma,
att sjelfva fan skulle fan anamma,
men utan verkan var deras nit.
Hans vilja måste de låta gälla,
och tärningparet fick domen fälla,
hvarvid en grefve nog osäll var
att slå det lägsta, blott ässen par.
Han var dock ej den som modet fälde,
men tänkte: »Än har ej mörkrets välde
mig vunnit genom den ledes klor,
ty än på människolist jag tror.» —
Nu hin vid ingången sig placerar,
och efterhand man förbi passerar,
och när sist grefven till dörren går,

den onde honom i strupen får.
Men raskt han ropade: »Ni tar miste;
bakom mig dröjer ju än den siste» —
ty solen midt emot källarn höll
och mörk hans skugga på väggen föll.
I klara solljuset halfblind redan
lät hin sig narras af grefvns knep,
sitt tag han släppte och ilsket sedan
den tomma skuggan med klorna grep.
Befriad grefven smög ut på gatan
och log besatt åt den arme satan.
Men då — hvad är det måntro man ser
till allmän undran och häpnad äfven?
Jo, fastän solen sken på herr grefven
han hade platt ingen skugga mer!

Verldens skapare.

(Efter *Körner*.)

I slyngelären sig Petter öfvat
i tjufpojkstreck mer än någon ann';
när helst i byn man ett spratt föröfvat,
så var det säkert, att det var han.

I början, då något sådant hände,
kröp sanning fram blott för en karbas,
men snart han fann sig — och tvärt bekände,
ty då han slapp med blott *ett* kalas.

En gång herr pastorn att inspektera
klef vördigt in uti skolans rum;
han ville börja examinera,
men då satt Pelle så hjertans dum.

»Kan du mig säga, hvem verlden skapat?»
prelaten sporde i makligt lag;
men sedan pojken förvånad gapat,
han stammade: »Det vet inte jag».

Förargad presten nu stämman höjer:
»Säg strax, hvem verlden har skapat! Nå?
Om du med svaret än längre dröjer,
skall stuten göra dig gul och blå!»

När Petter hör det bekanta ordet,
han snyftar högt och om tillgift ber:
»Nu mins jag, att det var jag som gjorde't,
men jag skall aldrig så göra mer.»

Under linden.

(Ur *Goethes Faust*.)

☉ Och herden prydde sig till dans
med brokig jacka, band och krans
i helgdagsdrägten rara.
Vid linden folket stod i ring
och alla svängde vildt omkring:
 hopp hej, hopp hej,
 hopp hejsa hejsa hej!
så ljödo fejlör klara.

Han hade brådt, han trängde på,
men knuffade en flicka då,
aj aj, af våda bara.

Den käcka tösen vände sig:

»Det der var tölpigt gjordt af dig» —

hopp hej, hopp hej,

hopp hejsa hejsa hej! —

»belevvad bör man vara.»

Men dansen går med lust igen

åt höger först, åt venster sen,

och alla rockskört fara.

Man blir så röd, man blir så varm,

och paret flämtar arm i arm. —

hopp hej, hopp hej,

hopp hejsa hejsa hej! —

mot armen höfter svara.

»Du får ej komma mig för när,

ty mången fört sin brud så der

i snara och i fara.»

Dock lönligt smekte han sin vän,

men vidt från linden ljöd det än:

hopp hej, hopp hej,

hopp hejsa hejsa hej!

med skrik och fejlör klara.

INNEHÅLL.

Taggar och knoppar.

Den ofelbare	1.
Om döden ej funnes	4.
Mina svaga ögon	7.
Synd på maten!	11.
Det samma	12.
Anspråkslöshet	14.
Hvad gör det?	16.
Djurplågeri	20.
Dryckesvisa	21.
Sensommaren	23.
I Calcutta	25.
Gula hafvet	28.
De' va' galant	31.
Kristlig barmhertighet	34.
L'enfant perdu	36.
Le mauvais sujet	38.
Allt för fosterlandet!	41.
Kärleksmåltiden	46.
Afväpningsfrågan och damerna	47.
Paradisets minne	49.
Oförskämtheten	52.
Thales	59.
»Aut Cæsar, aut nihil!»	62.
»Panta rei»	64.
Morgonen	67.
»Ertappad kvinnofridstörare»	70.
Nu som förr	74.
A B C	75.
Illusioner	77.
Cafélif	79.
Revolutionshärden	83.
Glömskan	84.

Ingen regel utan undantag	87.
Gengångaren	90.
Tröst	93.
Où est la femme?	95.
Negativ kapitalbildning	98.
Gubben Trygg	100.
»Som i ungdomens år»	104.
Ros och fjäril	105.
Är tid pengar?	108.
»Allena saliggörande»	111.
Nemesis	114.
Autonomia	116.
Älskarens lycka	120.
Befrielseverket i Bosnien	121.
August Blanche	124.
Verldsfränderna	127.
Lohengrin	130.
In Tyrannos!	131.
Onödig sorg	134.
Mellan skurarne	135.
»Värfvad stam»	138.
Scepticism	140.
Trogen kärlek	143.
Droppen	144.
Andra tider, andra seder	147.
Diogenes	149.
Kontraster	151.
Guldåldern	154.
Auf Wiedersehen!	157.
Spånen	158.
Lifvets värde	160.
Furstekongressen	162.
Kärleksvår i vinterqväll	166.
Den undergörande madonnan	167.
Dröm och verklighet	170.
Vivisektionen	172.
»Imprimatur»	175.
Bacchi fiender	177.
Bitande	180.
Civilisationens välsignelser	182.

För nytta och nöje	184.
Augusti månsken	186.
Hvarför?	190.
Med Guds nåde	191.
Ytterligheterna beröra hvarandra	194.
På »Opris»	195.
Hämnden vakar!	198.
Cinchona	200.
Löjligt misstag	203.
Ungkarlsvisa	204.
Muhammed	206.
Det nyaste attentatet	208.
Det är skälet!	211.
Juridikens ursprung	212.
Teori och praktik	214.
Talismanen	216.
Huru tiden förändrar	220.
Enleveringen	221.
Fyll pokalen igen! (Efter <i>Byron</i>)	231.
Kärlek i parti (Efter <i>Béranger</i>)	233.
Fan i Salamanca (Efter <i>Körner</i>)	235.
Verldens skapare (Efter <i>Körner</i>)	238.
Under linden (Ur <i>Goethes Faust</i>)	239.

121	År 1774 och 1775
122	År 1776
123	År 1777
124	År 1778
125	År 1779
126	År 1780
127	År 1781
128	År 1782
129	År 1783
130	År 1784
131	År 1785
132	År 1786
133	År 1787
134	År 1788
135	År 1789
136	År 1790
137	År 1791
138	År 1792
139	År 1793
140	År 1794
141	År 1795
142	År 1796
143	År 1797
144	År 1798
145	År 1799
146	År 1800
147	År 1801
148	År 1802
149	År 1803
150	År 1804
151	År 1805
152	År 1806
153	År 1807
154	År 1808
155	År 1809
156	År 1810
157	År 1811
158	År 1812
159	År 1813
160	År 1814
161	År 1815
162	År 1816
163	År 1817
164	År 1818
165	År 1819
166	År 1820
167	År 1821
168	År 1822
169	År 1823
170	År 1824
171	År 1825
172	År 1826
173	År 1827
174	År 1828
175	År 1829
176	År 1830
177	År 1831
178	År 1832
179	År 1833
180	År 1834
181	År 1835
182	År 1836
183	År 1837
184	År 1838
185	År 1839
186	År 1840
187	År 1841
188	År 1842
189	År 1843
190	År 1844
191	År 1845
192	År 1846
193	År 1847
194	År 1848
195	År 1849
196	År 1850
197	År 1851
198	År 1852
199	År 1853
200	År 1854
201	År 1855
202	År 1856
203	År 1857
204	År 1858
205	År 1859
206	År 1860
207	År 1861
208	År 1862
209	År 1863
210	År 1864
211	År 1865
212	År 1866
213	År 1867
214	År 1868
215	År 1869
216	År 1870
217	År 1871
218	År 1872
219	År 1873
220	År 1874
221	År 1875
222	År 1876
223	År 1877
224	År 1878
225	År 1879
226	År 1880
227	År 1881
228	År 1882
229	År 1883
230	År 1884
231	År 1885
232	År 1886
233	År 1887
234	År 1888
235	År 1889
236	År 1890
237	År 1891
238	År 1892
239	År 1893
240	År 1894
241	År 1895
242	År 1896
243	År 1897
244	År 1898
245	År 1899
246	År 1900